TRST, petek
21. marca 1958
Leto XIV. - Št. 69 (3914)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 - Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. - Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir — MALI OGLASI: 30 lir beseda — Za Jugoslavijo cene oglasov po dogovoru.

NAROČNINA: mesečna 480 lir vnaprej, četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir - FLRJ: izvod 10, mesečno 210 din - Nedeljska: letno 540, polletno 270, četrtletno 135 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tek. rač. pri Komunalni banki v Ljubljani 60-KB-I-Z-375

Nenni o važnosti volitev Saragat o socialistični enotnosti

Do včeraj je bilo vloženih 23 volilnih znakov - Slab uspeh rimske manifestacije katoliških mladincev

(Od našega dopisnika)

RIM, 20. — Nenni in Saragat sta dala danes prve važnejše predvolilne izjave. «Konkretni namen volilne kampanje, je izjavil Nenni v razgovoru z dopisnikom političnega tednika «Il Punto», je odprava demokristjanskega monopola oblasti. Naše geslo bi bilo: *7. junij iz še več!* kot nasprotje geslu Katoliške akcije in mešcanskih odborov: *18. april in še več!* S tega stališča smatram osamljenost Krščanske demokracije na letošnjih volitvah kot nadvse pozitivno dejstvo bodisi zaradi njenih notranjih razčiščevanj bodisi zaradi zunanjih namenov za formiranje organske sile demokratične alternative, katere glavna sila je PSI. Spričo tega bo odločilno stališče, ki ga bodo zavzeli med volilno kampanjo in pozneje socialdemokratski in demokratično-laični center in katoliška levica. Če ne bodo hoteli postati element demokratične alternative in se pustili vsrkati v neki lažni funkciji psevdopogojev, če bodo ponarejali normalni potek parlamentarne izkušnje in smatrali, da so komunistični glasovi v vsakem primeru brez vrednosti, če bodo popustili izsiljevanju odprtja na desno, za katerim je politično bistvo tradicionalne ekonomske klerikalne desnice, potem bo lahko vse pokvarjeno. Po drugi strani pa lahko volilna preosnova Krščanske demokracije in uspeh PSI nudita objektivno možnost alternative, ki se je na volitvah leta 1953 utrdila samo kot težnja.»

«Kdor hoče v Italiji ustvariti zdrav političen položaj — je nadaljeval Nenni — kdor hoče določiti pogoje pravilnega delovanja parlamentarnih ustanov, se mora do kraja zavzeti proti mitološkim lažem, mora z nami skupaj pomagati, da se volilna kampanja osvobodi mitov, strahu, sovraštva, mora pristati z nami na primerjanje direktiv in programov, mora pospešiti odločitev volivcev, ki sloni na stvareh, ne pa na mitologiji, na strahu in sovraštvu. Že pred enim letom smo pokazali hrabrost in na beneškem kongresu obračunali z našimi napakami. Jaz bolj kot kdor koli drug. In upam, da nam bodo vsekakor priznali, da smo v zadnjih petih letih poskušali obnoviti politično in parlamentarno življenje... Poskus ni uspel.»

Saragat pa je v Rimu izjavil: «Po volitvah bo PSDI vodila politiko demokratične opozicije v funkciji socialistične enotnosti. V zadnjih časih je PSDI storila vse, kar je mogla, da bi odstranila sleherno hipoteko na socialistično enotnost: izstopila je iz vlade, v zunanji politiki je šla na pozicije, ki jih je še pred kratkim zagovarjal Nenni, ki je podpiral resno laično kampanjo. Sedaj je na PSI, da dokaže, da prav tako vroče želi socialistično enotnost.

Če bo po volitvah PSI nazadovala na poti avtonomije v svojih odnosih do KPI, bo naša stranka prisiljena revidirati svoje stališče. PSI zatrjuje, da je samostojna, toda tisoč znakov dokazuje nasprotno. Mi pa že sedaj pravimo, da smo pripravljeni ustvariti skrajno levičarsko stranko pod pogojem, da njeni pristaši pristanejo in osvojijo načela demokratičnega socializma in internacionale ter odklonijo zavezništvo s KPI ter pristanejo na solidarnost z zahodnimi demokracijami. Če PSI ne bo znala storiti do kraja svoje dolžnosti, bo zašla država v mračno razdobje svoje zgodovine. PSDI ima v roki dve možnosti, da bi olajšala razvoj socialistične enotnosti po volitvah: 1. pomagati avtonomistom v PSI, kar je deloma že storila z izstopom iz vlade, 2. osredotočiti svoje napore, da bi dosegla na volitvah uspeh, tako da bi stranka postala privlačna v odnosu do PSI.»

Glede zunanje politike je Saragat dejal, da je danes mogoče preprečiti vsako nevarnost vojne samo s pomočjo mednarodne pomiritve, ki pa predpostavlja enotnost in neodvisnost Nemčije od obeh blokov ter nadzorstvo vse oborožitve.

Včeraj, na praznik sv. Jožefa, pa so voditelji Krščanske demokracije hoteli z veliko manifestacijo tako imenovanih «zelenih kap» t. j. z organizacijo mladincev Katoliške akcije pokazati svojo moč ob otvoritvi volilne kampanje. Hkrati so hoteli demonstrirati proti obsodbi škofa iz Prata. Toda po mnenju nedemokristjanskih krogov je klerikalni poskus spodletel, ker so mladinci prišli na zborovanje v mnogo manjšem številu kot so predvidevali organizatorji. Hkrati jih je Rim sprejel zelo indiferentno, kar se je zgodilo tudi z vprašanji, ki so jih postavljali voditelji Katoliške akcije. Računa se, da je bilo na zborovanju le okrog 50.000 mladincev in duhovnikov iz vse države, saj jim je prometni minister nudil mnogo olajšav, kar seveda ni storil za znano partizansko zborovanje. Omejeno število moramo namreč primerjati s 16.000 krožki mladincev Katoliške akcije, ki so bili vsi mobilizirani za rimsko manifestacijo. Manifestacije se je udeležil tudi sam predsednik vlade Zoli, medtem ko obsojenega škofa iz Prata ni bilo. Govorila pa sta voditelja Katoliške akcije Vinci in Gedda. Prvi je zahteval aktivnejše sodelovanje katoliških mladincev v javnem življenju, ce prav je organizacija na papirju nestrankarska in nepolitična. Gedda pa je govoril o 90-letni zgodovini mladinske katoliške organizacije, napadel je tiste, ki so prijavili škofa iz Prata sodišču.

Pred cerkvijo sv. Petra je mladincem govoril 20 minut papež Pij XII. in poudaril, da Cerkev ni končala s svojim mučeništvom ter razorožena prenaša besne napade. Po splošni sodbi je bil njegov govor še kar precej uravnotežen.

Nadaljujejo se sestanki vseh strank za sestavo kandidatnih list. Fanfani ne bo kandidiral v Rimu.

Republikanci in radikali so sporočili, da bodo odobrili svoje skupne kandidatne liste 2. aprila.

Jutri se bodo predstavniki PSDI in PRI sestali zaradi dogovora o morebitnih skupnih kandidaturah obeh strank v raznih senatnih volilnih okrožjih. Rešitev vprašanja sodelovanja med PSI in PSDI v Trstu pa bo smatralo vodstvo PSDI za načelno in bo veljalo za ostale morebitne primere takega sodelovanja.

V zvezi s kandidaturami PSI in KPI objavlja ANSA dolga poročila, toda glede sporov v KPI je morala že sinoči takšna podtikanja zanikati. Vsekakor pa bo točna vest, da dosedanji poslanec za volilno okrožje Bologna, Tržačan Giusto Tolloy, ne bo več kandidiral v Bologni, ampak v Trstu.

Glede monarhistov se je izvedelo, da bo «ljudski» monarhist Lauro kandidiral v Rimu, Milanu in Neaplju, vsi ostali njegovi dosedanji parlamentarci pa bodo najbrž kandidirali tam, kjer so bili izvoljeni pred petimi leti. Tudi fašistični parlamentarci bodo storili prav tako. Njihove najvišje glave Michelini, De Marsanich, Gray, Romualdi in De Totto bodo na čelu list.

Medtem pa je prvi predsednik najvišjega kasacijskega sodišča Eula ustanovil danes zjutraj osrednji vsedržavni volilni urad za poslanske volitve. Volilne znake je danes vložilo še sedem strank, ki so jih vpisali po vrstnem redu v seznam od št. 17 do št. 23. Pod številko 20 je vpisana *Neodvisna socialistična zveza* z znakom, srp in kladivo in napisom «*Socialismo indipendente*». Pod št. 18 je južnotirolska ljudska stranka z znakom: planika na črnem ozadju. Pod številko 22 pa je republikansko-radikalni znak: bršljanov list z napisom «*Partito Repubblicano Italiano — Partito Radicale*».

A. P.

DANES

V Zahodni Nemčiji se pojavljajo novi Goebbelsi, ki pridigajo križarsko vojno proti komunizmu. Tega ne trdimo samo mi, pač pa je včeraj v Bundestagu socialdemokratski poslanec Erler tako označil obrambnega ministra Straussa, ki je govoril samo o vojni. Tudi liberalni voditelj Maier je njegov govor označil za «vojni govor» in je pripomnil: «Kdor govori na tak način, je zmožen tudi streljati.» Če se v Bundestagu slišijo taki govori in če v Bonnu venomer trdijo, da so oni edini predstavniki nemškega ljudstva, tedaj ni čudno, če SZ ni preveč navdušena nad pogoji, ki jih postavljajo za razgovore o nemški združitvi in za sedaj rajši predlaga sklenitev mirovne pogodbe, ki naj jo podpišejo predstavniki obeh Nemčij. To predlaga SZ s spomenico, ki jo je poslanik Smirnov izročil Adenauerju. V Bonnu pa, kjer hočejo ostati dosledni svojim načelom, da so oni edini zveličavni predstavniki vse Nemčije, seveda odklanjajo vsako gesto, ki bi pomenila priznanje vlade v Pankowu, ter vztrajajo, naj o nemški združitvi na vsak način govorijo na konferenci najvišjih. Če gledamo realno na sedanji položaj in na stališče obeh taborov, pomeni tako vztrajanje dejansko sabotiranje vsakega začetka sporazumevanja med Vzhodom in Zahodom.

Prav ker se je pokazala možnost začetnega sporazuma vsaj okoli razorožitvenih vprašanj, je glavni tajnik OZN Hammarskjoeld sklenil odpotovati še ta teden v Moskvo. Izjavil je, da ima to potovanje sedaj prednost in da je vsekakor nujno. Morda bi utegnilo res priti do prvih stikov med ZDA in SZ kot uvod v poznejšo širšo konferenco, če bi se pokazalo, da je to za sedaj edina najbolj učinkovita pot. Angleški laburisti izjavljajo, da so siti dopisovanja med Vzhodom in Zahodom z navajanjem pogojev, ki jih nasprotna stran zavrača, ter da je potrebno začeti kaj konkretnejšega.

***

Gaillardova vlada se je ponovno izognila krizi. Konservativni ministri so odložili svoj sklep o ostavki do torka. Burgibovi pogoji še niso znani in Gaillard pravi, da bodo pogajanja še dolga. Burgiba je včeraj ob proslavi obletnice neodvisnosti govoril izredno zmerno in je ponovil pripravljenost na sporazum. Pri tem pa je dejal, da računa, vplivo na angleško-ameriški vplив na Francijo kot na svoje lastne sile. Vse kaže torej, da bo zaradi gospodarskih težav, zaradi katerih mu ZDA obljubljajo pomoč, deloma popustil, medtem ko bodo ZDA s svoje strani poskrbele, da Francija sprejme, kar se bo Washingtonu zdelo, da mora sprejeti.

V Kairu je včeraj Naser na velikem zborovanju še dalje razkrinkal predvsem angleške spletke z jordansko-iraško federacijo, ki je nastala proti Združeni arabski republiki. Pa tudi iz Saudove Arabije poročajo o aretacijah in usmrtitvah, ker se tamkajšnje ljudstvo vedno bolj upira Saudovemu absolutističnemu vladanju.

Tretji sputnik okoli Lune?

VARŠAVA, 20. — Moskovski dopisnik poljske agencije PAP poroča, da bodo tretji sovjetski umetni satelit izstrelili s toliksno hitrostjo, da bo lahko obkrožil Luno in nato nadaljeval svojo pot okoli Zemlje, ter bo nato oddajal podatke, ki jih bo avtomatično registriral med svojo potjo po kozmičnem prostoru.

Ta sputnik bo baje tehtal 5 do 6 ton in njegova raketa nositeljica, bo mnogo močnejša od rakete, ki so jo uporabili pri prvih dveh sputnikih. Tretji sputnik bo imel tudi bolj moderne in zapletene naprave za registriranje številnih pojavov v medplanetarnem prostoru.

Medtem pa javlja agencija TASS, da bo drugi sputnik prenehal krožiti okoli Zemlje med 1. in 15. aprilom, ker se vedno bolj približuje zemeljski atmosferi. Drugi sputnik so izstrelili 3. novembra lani, in je napravil približno 2000 krogov okoli Zemlje ter preletel 89 milijonov kilometrov. V tem sputniku so ostanki psičke Lajke.

—«—

BERN, 20. — Svicarski državni svet je s 95 glasovi proti 37 odobril predlog za revizijo ustave, na podlagi katere dobijo v Švici tudi ženske aktivno in pasivno volilno pravico. Preden stopi v veljavo, pa bo moral načrt zakona priti še pred zvezni svet (druga zakonodajna skupščina) zatem pa bo o njem razpisan referendum.

Sovjetska spomenica bonnski vladi o mirovni pogodbi

Opozicija obtožuje ministra Straussa da govori kakor je govoril Goebbels

«Kdor govori na tak način, je zmožen tudi streljati» - Adenauer se zavzema za jedrsko oborožitev

BONN, 20. — Spomenica, ki jo je včeraj izročil sovjetski poslanik Smirnov kanclerju Adenauerju, poudarja, da se o združitvi Nemčije lahko sporazumeta samo obe nemški državi. Spomenica pripominja tudi, da zahteva, naj se o združitvi Nemčije razpravlja na konferenci najvišjih, pomeni samo oviranje te konference.

Spomenica omenja zatem, da je Sovjetska zveza predlagala Zahodu, naj se na dnevni red konference najvišjih postavi razprava o pripravah za sklenitev mirovne pogodbe z Nemčijo, toda zahodnonemška vlada je zavzela negativno stališče do tega predloga.

Spomenica poudarja sovjetsko podporo predlogom Vzhodne Nemčije za nemško konfederacijo ter dodaja, da je ta predlog najbolj realistično sredstvo za sklenitev mirovne pogodbe s celotno Nemčijo. Sovjetska vlada bi sprejela kot obvezno «odločitev o primernem predstavništvu Nemčije pri podpisu mirovne pogodbe, ki bi bila rezultat sporazuma med obema Nemčijama».

Spomenica obtožuje bonnsko vlado, da skuša onemogočiti rešitev razorožitvenih vprašanj, ker jih povezuje z nemško združitvijo.

O tej spomenici so govorili tudi med današnjo razpravo o zunanji politiki v Bundestagu. Se preden je govoril kancler Adenauer, je predstavnik demokristjanske stranke Johann Gradl poudarjal, da je treba na dnevni red konference najvišjih sprejeti tudi vprašanje nemške združitve. V imenu liberalne stranke pa je Erich Mende pozval vlado, naj pojasni svoje namene v zvezi z nemškimi predlogi za sklenitev mirovne pogodbe. Mende je izrekel prepričanje, da je SZ pripravljena pristati prej ali slej na nemško združitev.

Kancler Adenauer je v svojem govoru izjavil, da mu je sovjetski poslanik Smirnov sporočil, da je SZ pripravljena pogajati se za mirovno pogodbo z Nemčijo, toda protivi se, da bi na konferenci najvišjih govorili o nemški združitvi.

Kancler je poudaril, da je Zahodna Nemčija neločljivo povezana z atlantskim paktom in da je pripravljena sprejeti jedrsko oborožitev za svoje oborožene sile, če bi se NATO zdelo to potrebno. Adenauer ni hotel razpravljati o vprašanjih, ki jih postavlja načrt Rapackega, in o dnevnem redu morebitne konference najvišjih. Dejal je, da se vsa debata vrti okoli enega samega vprašanja: ali naj ostanemo v NATO ali ne? «Morda bo prišlo do konference na najvišji stopnji in bo morda prinesla kaj dobrega za Nemčijo. V vsakem primeru se bo konferenca bavila z nemško združitvijo,» je dodal kancler.

Izjavil je tudi, da je Zahodna Nemčija pristopila k NATO zaradi neuspeha zahodnoevropske obrambne zveze. «Sedaj se pripravlja strateška in tehnična reorganizacija NATO. Če bi strateski načrti te organizacije narekovali, da se Zahodna Nemčija opremi z jedrskim orožjem, se ne bi mogli temu upirati, ker bi sa drugače sami izključili iz pakta. «Usoda Nemčije, je dodal Adenauer, je nezdružljivo povezana z usodo drugih zahodnih držav: če bi moralo prit do svetovne katastrofe, bi ta zajela tudi naše deželo, najsi bo oborožena ali ne.»

Adenauer je na koncu dejal, da je njegova vlada vedno pripravljena pogajati se s SZ o nemški združitvi. Dodal je, da so tudi ležišča urana v Vzhodni Nemčiji do neke mere vzrok, da SZ odklanja nemško združitev. Vendar pa bi se lahko dosegel sporazum tudi o tem.

Govoril je nato zunanji minister von Brentano, ki je dejal med drugim: «Ne vidim, čemu naj bi atomsko orožje v Nemčiji, ki je namenjeno naši obrambi, bilo bolj nevarno kakor atomsko orožje, ki ga SZ usmerja proti nam.»

Na razna vprašanja je minister poudaril sledeče točke: 1. Ni mogoč sporazum o evropski varnosti brez nemške združitve. Dokler bo Nemčija razdeljena, bi vsaka tudi delna rešitev samo še bolj škodila evropski varnosti. 2. Pred združitvijo morajo biti svobodne volitve. Vsenemška skupščina mora imeti pravico izbirati notranji režim Nemčije in izraziti svojo privrženost svobodnemu svetu». 3. Vlada v Pankovu ni zakonita. Konfederacija bi samo utrdila nemško delitev.

Tudi on je ponovil, da mora biti nemška združitev na dnevnem redu konference najvišjih. Pripomnil je, da pogajanja z Vzhodno Nemčijo niso primerna pot za združitev. Zavrnil je tudi predlog za konfederacijo, češ da ta ne bi predstavijala prave svobodne države. Zato je treba zavrniti ločena pogajanja za mirovno pogodbo. Zvezna vlada ne misli postaviti nobenega svojega predloga za konferenco najvišjih, pač pa namerava z zahodnimi državami spopolniti skupne predloge. Bonnska vlada je naklonjena Edenovemu načrtu iz leta 1955, ki predvideva delno razoroženo področje. Zavrnila pa je drugi Edenov načrt, ki predvideva, da Nemčija ostane razdeljena.

Socialdemokratski poslanec Adolf Arndt je pozval vlado, naj začne pogajanja s Poljsko in z drugimi prizadetimi državami za sporazum o brezatomskem področju v Srednji Evropi. Zahteval je tudi, naj se zahodnonemška vojska ne opremi z atomskim orožjem ter naj se ne dovoli graditev raketnih oporišč na nemškem ozemlju.

Obrambni minister Strauss je v svojem govoru trdil, da je Sovjetska zveza od 58 pogodb, ki jih je podpisala z drugimi državami, prekršila 47 in eno samo spoštovala, zato da lahko zadnji trenutek napade Japonsko. Trdil je, da je Sovjetska zveza tista, ki je kriva, da je Nemčija še vedno razdeljena. «Vendar pa, je dejal minister, bi bilo zločinsko samo misliti na križarsko vojno proti komunizmu, ker se komunizem ne more premagati z atomskim orožjem. Toda če se Sovjetska zveza hoče polastiti Evrope, tedaj je treba strniti vrste in se braniti».

Socialdemokratski poslanec Erler je v svojem govoru poudaril, da Straussove izjave spominjajo na govor nacističnega ministra za propagando Goebbelsa. Ob teh izjavah so poslanci vladne večine protestirali ter zapustili dvorano. Erler je končal svoj govor samo ob navzočnosti članov opozicijskih strank in članov vlade.

Tudi bivši predsednik liberalne stranke Maier je obtožil nemškega obrambnega ministra Straussa, da je imel «vojni govor», in je pripomnil: «Kdor govori na tak način, je zmožen tudi streljati». Maier je nato izjavil, da liberalna stranka nasprotuje nemški konfederaciji ter opremi nemške vojske z atomskim orožjem. Demokristjanski poslanec Kiesinger pa je poudarjal, da je treba nemško vojsko opremiti z atomskim orožjem, ter je istočasno obtoževal SZ, da ne mara razorožitve. Jutri bo govoril socialdemokratski voditelj Ollenhauer. Debato bo verjetno zaključil Adenauer z novim govorom.

Tajnik OZN poudarja nujnost svojega potovanja v Moskvo

Prepričan je «o iskrenosti obeh strani» glede razorožitvenih vprašanj - Foreign Office o konferenci dveh - Pineau vztraja na poprejšnjem sestanku zunanjih ministrov

NEW YORK, 20. — Glavni tajnik OZN Hammarskjoeld je danes na tiskovni konferenci izjavil, da je nujno potrebno, da odpotuje ta teden v Moskvo. Dodal je, da bo zapustil New York v petek, tako da bo v nedeljo v Moskvi.

Ne da bi govoril o podrobnostih, je Hammarskjoeld poudaril, da mu ta teden «prednostni vrstni red narekuje, da brez odlašanja odpotuje v Moskvo», medtem ko je prejšnji teden sklenil odložiti svoje potovanje v SZ zaradi francosko-tuniškega spora.

Zatem je Hammarskjoeld izjavil, da je prepričan «o iskrenosti obeh strani», kar se tiče razorožitve. Dejal je, da je zaradi vprašanj državne varnosti uresničenje sporazumov s tem v zvezi zelo zapletena zadeva. Izrekel je mnenje, da je potrebno to vprašanje še dalje obravnavati v okviru OZN.

V Londonu pa je predstavnik Foreign Officea izjavil, da bo svet NATO razpravljal o prihodnji pobudi glede izmenjave pogledov s SZ o konferenci najvišjih.

Na vprašanje, kakšno bi bilo stališče britanske vlade do morebitnega dvostranskega sestanka med Eisenhowerjem in Hruščevom, je predstavnik izjavil: «Če bo ameriški vladi postavljen tak predlog, ni dvoma, da se bo washingtonska vlada posvetovala z Veliko Britanijo in drugimi zavezniki.»

Predsednik vlade Mac Millan je v spodnji zbornici glede konference, izjavil: «Želim, da bi prišlo do pogajanj na najvišji stopnji in to čimprej ter v takih pogojih, v katerih se lahko pričakujejo rezultati, tudi če bi ti bili majhni.»

Na vprašanje Gaitskella je Mac Millan odgovoril, da se o tem sedaj posvetujejo med zahodnimi državami. Glede svojega potovanja v ZDA je Mac Millan dejal, da bo obiskal ZDA pred ali po konferenci najvišjih. To bo odvisno od datuma konference. Bivši laburistični minister Beswirk je pozval Mac Millana, naj Eisenhowerju sporoči vznemirjenost v Veliki Britaniji spričo nenehnega odlaganja konference.

Gaitskell je izjavil, da je laburistična stranka «navdušena izmenjave pisem med SZ in zahodnimi državami, ki vsebujejo predloge, katerih druga stran ne more sprejeti». Vprašal je Mac Millana, ali je mogoče sklicati konferenco najvišjih, ne da bi morala SZ prej pristati na sestanek zunanjih ministrov, ki naj poteka po načrtu, ki ga predlagajo Američani. Mac Millan je odgovoril, da iskreno želi konferenco najvišjih, toda v takih pogojih, ki naj privedejo do kakršnega koli rezultata. Gaitskell je zatem poudaril, da so razgovori na najvišji ravni lahko mnogo bolj plodni kakor konferenca zunanjih ministrov.

Francoski zuhanji minister Pineau pa je v zunanjepolitični komisiji francoske skupščine izjavil, da bo odpotoval v Bonn, da se seznani z nemškim stališčem do konference najvišjih. To je bilo sklenjeno na zadnjem razgovoru treh zahodnih zunanjih ministrov v Manili. Pineau je izjavil, da bi konferenco najvišjih lahko sklicali šele dva ali tri mesece po konferenci zunanjih ministrov, katero naj bi prej pripravili po diplomatski poti s sovjetskim predstavnikom v Washingtonu.

V Washingtonu je medtem predstavnik državnega departmaja izjavil, da ameriška vlada vedno pričakuje odgovor sovjetske vlade na spomenico od 6. marca. Dodal je, da je v sedanjih pogojih prezgodaj govoriti o dnevu, kraju in sestavi konference zunanjih ministrov ali pa najvišjih predstavnikov.

—«—

V Angliji znižana obrestna mera

LONDON, 20. — Angleška banka je znižala uradno obrestno mero od 7 na 6 odstotkov. Pred šestimi meseci, in sicer 19. septembra, je bila obrestna mera zvišana od 5 na 7 odstotkov in je v zadnjih 36 letih bila najvišja. Angleška banka je v zvezi s tem objavila izjavo, ki pravi med drugim: «Izredno zvišanje od 5 na 7 odstotkov v septembru 1957 je bilo potrebno za obrambo šterlinga, ker se je na tujih trziščih zgubilo zaupanje vanj, in tudi zaradi tega, da vlada podpre ukrepe za ohranitev notranje vrednosti šterlinga. Medtem ko je še vedno potrebno okrepiti naš denarni položaj v tujini je prenehal špekulativni pritisk na šterling in izredno visoka obrestna mera ni več upravičena. Toda kljub temu da špekulativni pritisk pojenjuje, znižanje obrestne mere nikakor ne pomeni splošno omilitev valutne politike.»

Kljub uradni izjavi Angleške banke so opazovalci mnenja, da spada ukrep v okvir splošne tendence po liberalizaciji kreditov in po odpravi gospodarskih omejitev. Vzroki so deloma gospodarski, deloma politični. Med prvimi je strah pred posledicami, ki bi ga ameriški gospodarski zastoj utegnil imeti za angleško gospodarstvo. Stalno naraščanje brezposelnosti vznemirja angleške vodilne kroge, ki se sprašujejo, ali ne bi bilo potrebno začasno prekiniti deflacionistično politiko ter poživiti nekatere gospodarske panoge in preklicati nekatere ukrepe, zlasti kar se tiče kreditov. Tako možnost je nedavno tudi uradno omenil finančni minister. Vlada je nedavno odredila dva zelo neprijubljena «liberistična» ukrepa. Prvi je deblokada najemnin, drugi pa ukinitev vladne podpore za nekatere kmetijske pridelke, do katere bo prišlo v kratkem

—«—

Čestitke Gronchija Burgibi

RIM, 20. — Tuniški poslanik v Rimu Habib Burgiba ml. je nocoj priredil sprejem ob prazniku tuniške neodvisnosti.

Predsednik republike Gronchi je poslal tuniškemu predsedniku Burgibi sledečo brzojavko: «Ob narodnem prazniku Vam pošiljam iskrena voščila v imenu svoje države in v svojem imenu za mirno in plodno prihodnost tuniškega ljudstva».

V izredno zmernem govoru izreka Burgiba upanje na sporazum

Gaillard pa napoveduje zelo dolga pogajanja - Neodvisni so odložili do torka odločitev o morebitni ostavki - Murphy in Beeley sta poročala S. Lloydu

TUNIS, 20. — Predsednik tuniške republike Burgiba je govoril danes na izredni seji skupščine, ki je bila sklicana ob drugi obletnici proglasitve neodvisnosti. Kakor je znano, so bile vse druge proslave odpovedane zaradi sedanje napetosti s Francijo.

Pred dnevi je Burgiba izjavil, da bo 20. marca poročal o sedanjem stanju pogajanj. S tem v zvezi je danes izjavil: «Tuniško ljudstvo pričakuje od mene, da mu povem, kako so se razvijale stvari po resnih dogodkih 8. februarja». Dodal je, da zaradi sedanjega položaja ne bo podal uradnega poročila o «položaju države», ki ga je pripravil.

«Sedanja politika Francije, je nadaljeval predsednik, je v nasprotju s pogodbo, ki jo je 20. marca 1956 podpisala in ki določa neodvisnost Tunizije. Francija je na poizkuse Tunizije v začetku tega leta za obnovitev sodelovanja med obema državama odgovorila z napadom in bombardiranjem Sakieta».

V zvezi z angloameriškimi dobrimi uslugami je Burgiba izjavil, da se zdi, da ZDA in Velika Britanija niso odobrile francoske zahteve, naj bi Bizerta ostala v francoskih rokah. Dodal je: «Vendar pa barikade, ki jih nadzorujejo tuniške narodne straže, ne morejo blokirati francoskih čet. To lahko napravi samo ameriški in angleški vpliv na francoske voditelje».

Dejal je nato, da upa, da bo kmalu sporočil «pravično rešitev» francosko - tuniškega spora. Izrekel je upanje, da bo angleško - ameriško posredovanje imelo uspeh. «Vendar pa, je dodal Burgiba, nočemo govoriti o našem zadovoljstvu, dokler ne vidimo definitivnih rezultatov».

Poudaril je, da želi Tunizija sodelovati z vsemi narodi in tudi s francoskim.

Obsodil je zatem sredozemski pakt, ki ga predlaga Francija. Dejal je, da je to samo spletka, ki naj bi zagotovila francosko gospostvo nad severnoafriškimi deželami.

PARIZ, 20. — Gaillardu je spet uspelo izogniti se krizi, ki je grozila njegovi vladi. Danes ni hotel pred zunanjepolitično parlamentarno komisijo dati nobenih pojasnil o dosedanjih pogajanjih s Tunizijo. Dejal je, da ne more sporočiti predlogov tuniške vlade, ker so sedaj v teku najbolj živahna pogajanja. Dodal je, da bodo pogajanja vsekakor dolga in da ni pričakovati dokončne odločitve na jutrišnji seji vlade.

V takem napetem ozračju se je popoldne sestala parlamentarna skupina konservativcev. Prevladalo je stališče Pinaya, da ministri ostanejo v vladi in da se dokončni skiep odloži do torka. Pinay, ki se je prej sestal z ameriškim posredovalcem Murphyjem, je izjavil, da ni bilo še nič sklenjenega, ter da bodo pogajanja še dolga.

Poleg tega poudarjajo opazovalci, da je bil današnji govor Burgibe na splošno zmeren. Med drugim je Burgiba dejal, da se Velika Britanija in ZDA zavedajo «francoskih napak, ki trmasto vztrajajo na kolonialni politiki».

Nedvomno pa je, da je Gaillardov položaj vedno bolj negotov in pred padcem ga rešuje samo izredno težaven položaj Francije tako na gospodarskem kakor tudi na političnem in diplomatskem področju.

Na jutrišnji seji bo vlada razpravljala o zadnjih Burgibovih predlogih. Baje zahteva Burgiba, naj se določi točen rok za umik francoskih čet, za prehod letališč v južni Tuniziji pod nevtralno nadzorstvo ter za umik francoskih čet iz Bizerte, kjer bi ostalo le omejeno število Francozov.

Murphy je danes popoldne prišel v London, kjer je njega in Beeleya sprejel britanski zunanji minister Selwyn Lloyd. Poročala sta mu o dosedanjih razgovorih. V Pariz se bosta vrnila jutri.

—«—

Evropska skupščina

STRASSBOURG, 20. — Nova skupščina treh evropskih skupnosti (premogovna in jeklarska skupnost, skupno tržišče in Evratom) je sklenila, da se bo imenovala «evropska parlamentarna skupščina».

Na današnji seji so izvolili osem podpredsednikov, ki so: Jean Fohrmann (Luksemburg — socialist), Roberto Cantalupo (Italija — PNM), Hans Furler (Zahodna Nemčija — demokristjan), Emile Vanrulle (Francija — socialist), A. Janssens (Holandska — katoliška ljudska stranka), Emilio Battista (Italija — demokristjan), Helmut Kalbitzer (Zahodna Nemčija — socialist), C. P. Hanzebosch (Holandska — protirevolucionarna stranka).

Pripominjajo, da je bivši italijanski zunanji minister G. Martino pridržal svojo kandidaturo za predsednika političnega odbora skupščine. Skupščina je danes nadaljevala delo. Govorila sta predsednik evropske gospodarske komisije prof. Hallstein in podpredsednik Evratoma prof. Medici.

Kar se tiče izbire evropske prestolnice, je odbor strokovnjakov sedaj v Strassbourgu. Toda prav te dni je Pariz uradno postavil svojo kandidaturo in zdi se, da to kandidaturo večina podpira.

Veliko ljudsko zborovanje v Kairu

NASER RAZKRINKUJE ZAHODNE SPLETKE Z USTANOVITVIJO HAŠEMITSKE ZVEZE

V Bagdadu so odklonili prijateljsko sodelovanje z Združeno arabsko republiko - Številne aretacije v Saudovi Arabiji zaradi vedno večjega odpora proti Saudovi politiki

KAIRO, 20. — Predsednik Združene arabske republike Naser je danes govoril na ogromnem ljudskem zborovanju v Kairu. Zborovanje je bilo največje, kar so jih doslej videli na Srednjem vzhodu. Računajo, da je bilo navzočih približno milijon oseb, ki so prišle iz vseh krajev Egipta in Sirije.

Naser je govoril dve uri. Dejal je, da je bila iraško-jordanska federacija sklenjena kot utež proti združitvi Sirije in Egipta. Pripomnil je, da so njegovo prijateljsko razpoloženje do te zveze sprejeli v Iraku s poizkusi, da pripočiže ZDA in države bagdadskega pakta, da ne bi priznale Združene arabske republike. Toda ti poizkusi se glede ZDA, Turčije, Irana in Pakistana niso posrečili. Edine države, ki niso priznale združitve Sirije in Egipta, sta seveda napadalni državi Velika Britanija in Francija ter Irak.

Naser je zatem obtožil iraško-jordansko federacijo, da je nastala pod londonskim vplivom. Pripomnil je: «Irak je onemogočil vsako upanje do miroljubne koeksistence med Združeno arabsko republiko in hašemitsko zvezo. Naš poziv je bil zaman. Odgovorili bomo na vsak napad.»

«Sovražno razpolozenje hašemitskih voditeljev do Združene arabske republike, je dejal Naser, izhaja iz strahu, da bi jim arabsko ljudstvo odvzelo privilegije, ki jih imajo kot reakcionarji in agenti imperializma. Bojijo se samih načel naše socialistične koperativistične republike.»

Naser je poudaril, da je arabski narod vedno premagal svoje sovražnike, kadar je bil združen. «Danes je naša moč v enotnosti.. Če hočemo voditi zmagovito borbo proti imperialistom, ekspanzionistom in sionistom, moramo za vsako ceno uresničiti našo enotnost.»

Naser je dalje dejal, da so za poraz arabskih armad v palestinski vojni leta 1948 krivi voditelji v Bagdadu, Kairu in Amanu, ki so dobivali svoje ukaze iz tujine.

Egiptovski list «Al Ahram» piše, da je Združena arabska republika protestirala pri vladi Saudove Arabije, ker so okoli egiptovskega poslaništva v Riadu postavili straže. List pravi, da se v protestu poudarja, da je tak ukrep odveč, ker so dobro znana prijateljska čustva, ki jih ljudstvo Saudove Arabije goji do Egipta.

Opazovalci v Beirutu pa so presenečeni nad pomanjkanjem vesti v zvezi s komisijo, ki jo je napovedal kralj Saud, da bi raziskala obtožbe o zaroti proti Siriji in Egiptu.

Arabska tiskovna agencija poroča iz Adena, da bo kralj Saud v kratkem odstopil, ter da bo njegovo mesto prevzel njegov brat Mohamed. Prestolonaslednik Feisal, ki je tudi predsednik vlade in zunanji minister, je baje že od ponedeljka v hišnem zaporu. Vzroka ne navajajo. Znano pa je, da je Feisal kritiziral Saudovo politiko in da je naklonjen sodelovanju z Egiptom.

Sirski in nekateri libanonski listi poročajo o številnih aretacijah in usmrtitvah v Saudovi Arabiji. Libanonski list «Al Kifah» je včeraj pisal, da v Saudovi Arabiji narašča nezadovoljstvo in vznemirjenost ter da so številni državni funkcionarji zapustili delo. List pravi dalje, da se povsod opaža godrnjanje proti Saudovi politiki. Nekateri Saudovi sorodniki so pozvali prestolonaslednika Feisala, naj prevzame oblast. Sirski list «Al Hadara» piše, da sta Feisal in Saud prekinila vse odnose, medtem ko je notranji minister princ Abdulah dobil ukaz, naj zapusti državo.

Dnevni red VII. kongresa ZKJ

Kongres bo 22. aprila t. l. v Ljubljani

BEOGRAD, 20. — Izvršni komite CK ZKJ, ki se je danes sestal v Beogradu pod predsedstvom generalnega tajnika maršala Tita, je na podlagi sklepa 8. plenuma CK ZKJ sklenil sklicati sedmi kongres ZKJ za 22. aprila 1958 v Ljubljani z naslednjim dnevnim redom:

1. Naloge ZKJ v zvezi z mednarodnim položajem in notranjim razvojem socialistične izgradnje v Jugoslaviji. Referent Josip Broz-Tito.
2. Poročilo C

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 10.5, najnižja 3.6, zračni tlak 1007.4 pada, veter 2 km zahodnik, vlaga 64 odst., nebo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 7.9.
Vreme danes: Pretežno oblačno.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 21. marca
Benedikt, Vesna
Sonce vzide ob 6.08 in zatone ob 16.18. Dolžina dneva 12.10. Luna vzide ob 6.20 in zatone ob 19.34.
Jutri, SOBOTA, 22. marca
Benvenut, Lada

Intenzivne priprave strank na volitve

Še vedno negotov položaj glede povezave raznih strank

Ker bodo predložili svojo listo tudi indipendentisti, se zdi, da ne pride več do skupnega nastopa PSI in PSDI - V Rimu vložen tudi volilni znak NSZ

Vse stranke v Trstu, ki bodo nastopile na prihodnjih parlamentarnih volitvah, se pripravljajo na volilno kampanjo. V teh dneh se vseskozi vršijo sestanki posameznih vodstev, sestanki med eno in drugo stranko, na katerih proučujejo možnost sestave kake skupne liste, ki naj bi pritegnila čimveč glasov. Stranke, ki so že sklenile, da bodo šle same na volitve, pa pripravljajo svoje kandidatne liste. Pri mnogih ni tako lahko, zlasti še pri tistih strankah, ki računajo na izvolitev enega poslanca. To je v neki meri tudi razumljivo, saj je poslansko mesto precej vabljivo in mnogo je kandidatov, ki bi hoteli biti izvoljeni. Toda po dosedanjih znakih sodeč, nobena tržaška stranka ne more z gotovostjo računati, da bo dobila dva poslanca. Zato bodo prav v prihodnjih dneh določili vsaka svojo kandidatno listo z nosilcem liste, na katerega bodo s propagando skušale usmeriti največ preferenčnih glasov.

Drevi se bo začelo gospodarsko zasedanje KPI na katerem bodo razpravljali o gospodarskem položaju mesta. Zasedanje se bo nadaljevalo tudi v soboto in se bo zaključilo v nedeljo dopoldne z javnim zborovanjem, na katerem bodo tudi sporočili imena svojih kandidatov. Krščanska demokracija pa do sedaj še ni objavila svojih imen. Zlasti v tej stranki so se pojavile precejšnje težave za določitev kandidatov, ker je preveč oseb, ki stremijo za poslanskim mestom. V sedanjih pogojih pa KD lahko računa samo na izvolitev enega poslanca. Zato komisija KD za določitev kandidatov nima lahkega dela. Sicer pa bodo morali tudi oni prej ali slej objaviti kandidatno listo. Ni pa še gotovo, ali bodo določili nosilca liste, ali pa bodo sestavili listo po abecednem redu.

Precejšnje presenečenje je vzbudila v nekaterih strankah, ki so nameravale sestaviti skupno listo, vest, da bodo indipendentisti predložili svojo kandidatno listo. Kot smo že včeraj poročali, so indipendentisti že vložili v Rimu svoj volilni znak in imena dveh zastopnikov liste. Čeprav lista ni bila še objavljena, so indipendentistične organizacije sporočile, da bo lista enotna in da jo bodo podpirale vse struje. Obenem pa je Tržaška unija sporočila, da ima indipendentistična lista podporo še nekaterih političnih skupin, ki ne morejo same predložiti svoje liste. Poleg tega Tržaška unija sporoča tudi, da so tržaški enotni listi zagotovile svojo podporo tudi nekatere gospodarske organizacije.

Domnevajo, da bo predložitev indipendentistične liste povzročila, da ne bo predložena skupna lista med PSI in PSDI. Ta skupna lista je bila zamišljena zlasti pod pogojem, da indipendentisti ne bodo šli na volitve. Brez indipendentistov bi se skupna lista med socialdemokrati in socialisti lahko borila za dosego količnika. Sedaj pa je s pojavom indipendentistične liste ta smoter PSI in PSDI propadel, ker je skoraj nemogoče pričakovati, da bi skupna lista obeh strank dosegla količnik. Razumljivo je, da bosta federaciji PSI in PSDI morali proučiti novi položaj. Ni izključeno, da bodo šli socialisti in socialdemokrati na volitve vsak s svojo listo, ker samo tako lahko prispevata s svojimi glasovi v skupne ostanke svojih strank. Sicer pa je treba povedati, da Saragat ni bil preveč navdušen za skupno listo s socialisti v Trstu. Predložitev indipendentistična znaka in vest, da bodo indipendentisti gotovo predložili svojo kandidatno listo v Trstu, je samo voda na mlin Saragatu, ki je baje že posredoval pri vodstvu svoje tržaške federacije, da prepreči skupni nastop s PSII. Zaradi tega položaja je bila skupščina PSDI, ki bi morala biti danes zvečer, predložena na nedeljo. Na današnji skupščini je vodstvo PSDI nameravalo predložiti svoj sklep za skupni nastop s PSI. Domneva se, da bo vodstvo PSDI v nedeljo predložilo predlog za samostojen nastop z utemeljitvijo, da s predložitvijo indipendentistične liste ni mogoče več upati na dosego količnika skupno s socialisti.

Med desničarskimi strankami pa se bo skoraj gotovo pojavila skupna lista dveh monarhističnih strank. Zdi se, da sta se tržaški vodstvi obeh monarhističnih strank sporazumeli za skupen nastop. Nimata pa še formalne odobritve osrednjih vodstev. Zato bo v ta namen prišel danes v Trst vodja Monarhistične nacionalne stranke Covelli, ki naj bi zapečatil povezavo med monarhisti. Misini pa gredo samo. Seveda jim ni všeč skupna monarhistična lista, ki bo v glavnem iskala glasove v vrstah dosedanjih misinskih volivcev.

Včeraj je predstavnik Neodvisne socialistične zveze iz Trsta vložil na notranjem ministrstvu volilni znak NSZ. S tem pa ni še rečeno, da bo NSZ predložila tudi svojo listo. Najbolj verjetno je, da je NSZ vložila svoj znak samo zato, da ne bi kako drugo gibanje vložilo volilni znak, ki bi bil podoben znaku NSZ.

Iz sodnih dvoran

V torek zaslišanje novih prič v procesu Tržaške steklarne

Zaradi brezposelnosti ni čutil domotožja - Prizivno sodišče potrdilo prvotno razsodbo glede šoferja

Proces proti bivšemu upravniku in lastniku Tržaške steklarne, ki je šla v stečaj, Alfeu Ragazziju, so zopet odložili. Prihodnja razprava bo v torek, in sicer zato, da bodo lahko poklicali na pričevanje številne osebe, ki so jih predlagali zagovorniki obtožencev. Največ jih je predlagal odv. Jacuzzi, ki je omenil, da se mora Ragazzi zagovarjati zaradi najhujše obtožbe, da je zapravil naravnost ogromno število milijonov, s čimer je povzročil polom. Nadalje je odvetnik zahteval, naj sodišče odredi novo ocenо izvedencev, ki bi morali tudi pregledati bančne račune. Na podlagi te ocene, vsaj takega mnenja sta Ragazzijeva zagovornika, bi morala odpasti prva in tudi najhujša obtožba.

Čeprav se odvetnik zasebne stranke Sadar ni hotel protiviti predlogom, je opozoril sodnike, da je vsakršna ocenitev finančnega položaja tovarne in knjigovodstva nesmiselna in brez vsakršnih koristi. Ragazzi bi moral že prej poskrbeti za to oceno, ker mora ona dokazati, da ni ničesar zapravil. Tu pa se je vmešal odv. Jacuzzi s pripombo, da je obramba že med preiskavo hotela doseči to, a da preiskovalni sodnik zaradi prekratkega roka, ki ga je imel na razpolago, ni ugodil njeni zahtevi.

Odv. Sadar je predlagal samo eno pričo, in sicer upravnega svetnika beneškega steklarskega podjetja «Bratje Ragazzi». Istega mnenja je bil tudi tožilec. Sodišče je ugodilo le zahtevam obrambe obtoženih članov nadzornega odbora, ki so zahtevali čitanje zapisnikov iz preiskovalne dobe nekaterih oseb. Delno je sprejelo tudi predloge obrambe, zaradi česar bodo v torek zaslišali še nekaj prič. Zavrnilo pa je zahtevo po zaslišanju priče, ki sta jo predlagala zasebna stranka in tožilec in tudi novo ocenitev finančnega položaja Tržaške steklarne.

* * *

31-letni Luciano Morini iz Marzabotta pri Bologni verjetno ni imel sreče v domovini: drugače si namreč ne moremo predstavljati, zakaj je tolikokrat ilegalno prešel v Francijo, zaradi česar je bil celo obsojen. Morini ni mogel najti dela doma in je večkrat šel v sosedno državo, kjer se je končno nastanil. Toda še prej, in sicer avgusta l. 1955 je hotel v Jugoslavijo, kjer je bil prepričan, da bo našel kako zaposlitev. V prvih popoldanskih urah 19. avgusta je pri Pesku stopil v Jugoslavijo, a tu so ga policijski organi, ki so ga zasačili brez dokumentov, priprli in ga kasneje izročili italijanskim oblastem, ki so ga prijavili sodišču.

Sodnik je Morinija sodil v odsotnosti in ga tudi obsodil na 4 mesece in 15 dni pripora in na 24.000 lir denarne kazni.

* * *

Nezadovoljen z razsodbo videmskega sodišča, ki ga je novembra lani oprostilo obtožbe nenamernega umora, češ da dejanje ni kaznivo, se je 45-letni šofer Giusto Gasparutti iz Corna di Rosazzo pri Vidmu obrnil s prizivom na tukajšnje sodišče.

Že med prvo razpravo je Gasparutto pojasnil kako je februarja lani prišlo na cesti Benetke — Videm do nesreče, pri kateri je njegov znanec Gino Graziutti iz Cedada izgubil življenje. Z Graziuttijem sta skupaj kosila in kasneje spila kavo. Pot ju je vodila v isto smer in medtem ko je Gasparutti vozil spredaj, mu je Graziutti sledil z drugim tovornikom. V bližini km 97 državne ceste št. 13 pa je Gasparutti zaradi utrujenosti hotel prepustiti šofersko mesto svojemu pomočniku, zaradi česar je z odložitvijo prestave zmanjšal hitrost. Nepričakovano pa je Graziutti trčil vanj in se pri tem ubil.

Policijski organi so obtožili Gasparuttija, da ni opozoril Graziuttija na zmanjšanje hitrosti. Obtoženi je seveda zavrnil obtožbo, sklicujoč se na dejstvo, da ni zaviral in da zaradi tega ni bilo treba nobenega opozoriti še posebno, ker se je premaknil na skrajno desno stran ceste, pri čemer je s kolesi zašel celo na peščeni rob ob asfaltnem tlaku.

Sodišče v Vidmu mu je verjelo in ga je tudi oprostilo. Šofer pa je hotel, da bi ga oprostili s formulo, da ni zakrivil dejanja, a tržaški sodniki ga niso mogli uslišati in so mu potrdili prvotno razsodbo.

—«»—

V Nabrežini tečaj za mlade natakarje

Poleg tečaja za krojenje in šivanje v Boljuncu bo ustanova ENALC, ki deluje pod okriljem CGIL, priredila v Nabrežini tečaj za mlade bariste in natakarje. V tečaj se bo lahko vpisalo 30 brezposelnih mladih fantov in deklet od 14. do 25. leta starosti. Tečaj bo trajal pet mesecev. Tečajniki, ki dobivajo podporo za brezposelne, bodo dobivali poleg tega še 200 lir dnevno; če pa ne dobivajo podpore, bodo dobivali 300 lir. Poleg tega bodo tečajniki dobivali še 60 lir dnevno za vsakega člana družine, za katerega morajo skrbeti.

Za vpis in potrebne informacije naj se interesenti obrnejo na namestitveni urad (Ufficio di collocamento) v Nabrežini.

—«»—

O V nedeljo ob 10.30 bo v kinu «Arcobaleno» zaključna manifestacija v zvezi z gospodarskim zasedanjem tržaške federacije KPI. Med zasedanjem bodo predložili volilni program in kandidate za poslansko zbornico. Zaključni govor bo imel senator Ottavio Pastore.

V torek skupščina pekovskih delavcev

Sestanek sindikalistov CGIL s funkcionarjem urada za delo

28. in 29. t. m. bo v Florenci vsedržavni ustanovni kongres sindikata pekovskih delavcev

Te dni je bil na uradu za delo sestanek, katerega so se udeležili člani tajništva sindikata pekovskih delavcev CGIL ter dr. Augelli. Sindikalni predstavniki so funkcionarju omenjenega urada pojasnili razmere te stroke in poudarili, da delodajalci še vedno kršijo zakonske predpise glede sprejemanja na delo, zaščite vajencev, nočnega dela itd. Dr. Augelli je priznal, da v tem sektorju ne gre vse v redu in je obljubil, da se bo urad za delo zanimal za to zadevo.

Omenjeni sindikat pa je včeraj razdelil med delavce letake, v katerih jih vabi na skupščino pekovskih delavcev, ki bo v torek 25. marca ob 17.30 v Ulici Zonta 2. Na skupščini bodo razpravljali o vprašanjih te stroke ter o dnevnem redu prvega vsedržavnega kongresa, ki bo 28. in 29. t. m. v Florenci in na katerem bodo ustanovili vsedržavni sindikat pekovskih delavcev.

Na tem ustanovnem kongresu bodo razpravljali o raznih vprašanjih te stroke ter ukrepih za odpoved dosedanje delovne pogodbe in predložitev delavskih zahtev za novo vsedržavno delovno pogodbo.

O zahtevah in predlogih te stroke bomo še podrobneje pisali; omenimo naj le, da pekovski delavci med drugim zahtevajo juridično priznanje delovnih pogodb, spoštovanje zakonskih predpisov glede nočnega dela, tedenskega odmora in zaščite vajencev; vključitev seznama stanovskih bolezni pekov v uradni seznam poklicnih bolezni; vključitev premične lestvice (draginjska doklada) v industrijski sektor itd.

—«»—

Nepopustljivost Aquile glede odpustov delavcev

Kakor je bilo dogovorjeno, je bil včeraj na sedežu ravnateljstva čistilnice Aquila sestanek med predstavniki podjetja in sindikalnih organizacij glede odpustov. Sestanek je bil brezuspešen, ker so sindikalni zastopniki zahtevali, naj se predvsem razpravlja o odpustih, do katerih je prišlo pred nekaj tedni; predstavniki podjetja pa so na to upravičeno zahtevo sindikatov odgovorili, da se hočejo pogajati le o nadaljnjih odpustih. Poleg tega pa so poudarili, da je njihov pogoj za nadaljnja pogajanja o tem vprašanju, da se o izvršenih odpustih sploh ne govori več.

S takim ravnanjem je vodstvo čistilnice ponovno dokazalo, da se sploh ne zmeni za upravičene zahteve sindikatov in da namerava nadaljevati po svoji poti diskriminacij na škodo delavcev. Kakšne posledice bodo sledile, se še ne ve; vsekakor pa bo tako početje delodajalcev še bolj razburilo delavstvo v omenjeni čistilnici. Pri vsem tem se nam zdi, da bi bilo zelo potrebno in koristno posredovanje urada za delo, da se razmere v čistilnici Aquila uredijo.

—«»—

Prešernova proslava v nedeljo v Avditoriju

V nedeljo popoldne ob 15.30 bo v Avditoriju Prešernova proslava. Proslava, ki jo prirejata Slovenska prosvetna zveza in Slovensko - hrvatska ljudska prosveta, bo letos kasneje kot običajno, toda temu je krivo to, da ni bil Avditorij na razpolago vse do te nedelje, čeprav je bila prošnja vložena že novembra lanskega leta.

No, Avditorij je sedaj na razpolago in v nedeljo bodo v njem nastopili številni pevski zbori, dva tamburaška zbora ter orkester Glasbene Matice, medtem ko bo o pomenu Prešernove proslave spregovoril dr. Andrej Budal. Vsekakor bo letošnja proslava, ki bo nekak pregled delovanja naših pevskih zborov, privabila številne meščane in okoličane, ki bodo s svojo prisotnostjo dali priznanje našim požrtvovalnim prosvetnim društvom.

Podatki o pristaniškem prometu

Naraščanje prevoza blaga s tovornimi avtomobili

Večino blaga v italijanske pokrajine in iz teh pokrajin v Trst prevažajo s tovorniki - Zato je nujna gradnja avtostrad

Običajni podatki tako Javnih skladišč kot tržaške trgovinske zbornice o pomorskem prometu pristanišča obsegajo celotni pristaniški promet, medtem ko ni tako pri podatkih o kopenskem prometu, ker so do sedaj beležili in objavljali izključno promet po železnici. Pred nekaj časa pa so pričeli tudi v Trstu ugotavljati celotni kopenski promet, ki se ne razvija samo po železnici, temveč tudi s tovornimi avtomobili. To so pričeli delati po nalogu centralnega statističnega urada, kot se to dela v drugih italijanskih pristaniščih.

Gre za pomembne podatke, ki dokazujejo stalno raztočo važnost avtomobilskega tovornega prometa in s tem tudi pomen dobrih in modernih avtomobilskih cest med Trstom in zaledjem. Od 2 miljona 964 tisoč ton blaga, katerega so lani odpeljali po suhem iz pristanišča so odpeljali 80 odstotkov z železnico in 20 odst. s tovornimi avtomobili. Od 920 tisoč ton blaga, katerega so pripeljali po suhem v pristanišče, pa odpade 88 odst. na železnico in 12 odst. na tovorne avtomobile. Ti odstotki zelo kolebajo, če upoštevamo izvor blaga in tako prihaja blago iz zalednih držav skoro izključno (94 odst.) po železnici, medtem ko prihaja iz drugih italijanskih pokrajin približno četrtina blaga s tovornimi avtomobili. Podobni so odstotki pri blagu, katerega pošiljajo iz pristanišča proti zalednim državam in drugim italijanskim pokrajinam, ker gre skoro 98 odst. blaga proti zalednim državam po železnici, medtem pa ko gre kar 85 odst. blaga proti italijanskim pokrajinam s tovornimi avtomobili in avtomobilskimi bencinskimi cisternami. Pri tem zadnjem izredno visokem odstotku igrajo glavno vlogo tržaške čistilnice mineralnih olj, ki pošiljajo večji del svojih izdelkov (bencin, petrolej, mazivna olja itd.) z velikimi avtomobilskimi cisternami in je logično tudi ta odstotek zelo visok.

Že zgoraj navedene številke so v celoti zelo občutne in tržaški gospodarski krogi upravičeno zahtevajo, da se povsem modernizirajo ne samo železniške temveč tudi cestne zveze med Trstom in italijanskim zaledjem kot tudi zaledjem drugih držav. Pri tem pa je treba upoštevati še dejstvo, da se s tovornimi avtomobili prevaža povečini dražje blago, saj premoga in rud nihče ne bo nalagal na kamione, kar pomeni, da je po vrednosti delež avtomobilskega tovornega prometa v celotnem prometu še znatno bolj občuten in torej da mu je treba posvečati veliko pažnjo.

Poleg tega je treba tudi ugotoviti, da se tovorni avtomobilski promet vedno bolj razvija tudi na daljših progah, kjer so nekdaj nemoteno vladale železnice in da sedaj niso več redki težki tovorni avtomobili, ki pripeljejo v Trst blago iz Severne Avstrije, Nemčije, Milana, Turina itd. Razumljivo pa je, da gre pri tem le za dražje ali hitro pokvarljivo blago, ki iz gospodarskih ali pa iz tehničnih razlogov ne prenaša dolgih voženj.

Vsa ta dejstva potrjujejo tržaške zahteve, da je treba čimprej zgraditi moderno avtocesto med Trstom in Benetkami in odcep proti Vidmu, ki bo povezoval to omrežje z Avstrijo. Potrebno pa bi bilo tudi modernizirati cestne zveze med Trstom in Jugoslavijo, tako na tržaškem kot na jugoslovanskem ozemlju, saj bi na ta način ustvarili možnost za hitre avtomobilske zveze tudi z nekaterimi avstrijskimi predeli, z Madžarsko in ČSR.

KRITIKE IN POROČILA

Otvoritev razstave Lojzeta Spacala

Vsaka osebna razstava akademskega slikarja Lojzeta Spacala pomeni kulturni dogodek za naše mesto. Zato so bili tudi na včerajšnji otvoritvi navzoči številni predstavniki kulturnega življenja obeh tržaških narodnosti, ki so si ogledali najnovejša (letošnja in lanska) olja z motivi s Krasa in iz Makedonije, Istre in Pariza, prelepe barvne lesoreze, vrezljane in barvane plošče, mizne in dekorativne panoje. Mnogim so slednji še najbolj ugajali, mnogi pa so o tem najnovejšem Spacalu in njegovem razvoju živahno razpravljali.

Tudi na včerajšnji otvoritvi — kot na dveh, treh zadnjih razstavah tržaških slovenskih slikarjev — smo opazili kar lepo število naših mladincev.

Vsem priporočamo, da si razstavo v Galeriji «Casanuova» v Ul. sv. Frančiška 22-I za gotovo ogledajo.

Aretacija tatinske skupine in mladoletnika

Specializirali so se v kraji starega železa v ruševinah

Z aretacijo 17-letnega Livija G. se je policiji posrečilo spraviti za zapahe nevarno skupino mladoletnih tatičev in moža srednje starosti, ki jim je rade volje pomagal. Ukradeno blago sicer ni bilo dosti vredno, a to ni važno. Važno je, da so tako mladi fantje zašli na pot nepoštenosti.

Livija so agenti že nekaj dni zasledovali. Ko so ga začeli zaslišavati, se je delal, kot bi bil angelček. Končno pa je spregovoril in izdal še štiri svoje pajdaše. Predvsem je pojasnil, da je sredi januarja srečal 19-letna znanca Maura M. in Guida F. Po dogovoru so šli v Ul. F. Severo, kjer so mislili, da bodo našli staro železo. Toda blago ni bilo vredno njihovega truda in predvsem ne bi poplačalo nevarnosti. V Vicolu del Castagnetto je tatinska troperesna deteljica opazila hišo, ki je bila na prvi pogled brez stanovalcev. Najprej so vlomili v prostore v pritličju. Ti pa so bili prazni. Radovednost jih je gnala v gornje nadstropje, kjer so hoteli vlomiti s pomočjo železnega droga, v zaklenjeno sobo. Toda šum iz notranjosti jih je prestrašil in tako so tatiči dvignili pete in izginili.

Livij je tudi priznal, da je imel vedno dolge prste: gospodarju, pri katerem je bil zaposlen, je ukradel za 20.000 ali celo 30.000 lir kovin. Kasneje je z delovnega mesta odnašal aluminijaste posodice.

Skupno z Giustom C. se je spravil na porušeno hišo v Ul. Rigutti, kjer sta dobila 7 stotov železja, s čimer sta zaslužila 15 tisočakov. Tudi ostali tatiči so končali za rešetkami. Med zaslišavanjem so priznali, kar je že pojasnil Livij G. samo s to razliko, da so omenili tudi 44-letnega Antonia Venturija iz Ul. Rigutti, ki jim je pomagal pri «podiranju» hiše, v kateri so našli železje. Mladeniči so celo izjavili, da jih je Venturi nagovarjal k tatvini. Mož pa je seveda trdil obratno. Pomagalo pa ni nobenemu ničesar, ker so vse prijavili sodnim organom.

Maščevanje odklonjenega snubača

S kratenjem svobode in grožnjami hotel izsiliti dva milijona lir

Zaželel si je tudi dekletov avtomobil, toda vsi naklepi so mu šli po vodi in sedaj «stanuje» v Koroneju

Pod toplimi žarki poletnega sonca sta se lani spoznala v kopališču Ausonia prijetna in tudi podjetna ženska in lep, čokat, velik mož. Ženska je bila 28-letna Claudia Belullo iz Ul. Schiaparelli 42, mož pa se je predstavil za sina znanega tržaškega industrijca Martinolicha. Njuna simpatija se je kmalu spremenila v ljubezen in ni izključeno, da bi se končala z izmenjavo poročnih prstanov. Toda usoda ni bila mila z galantnim možem: Belullova, ki je lastnica urada «Amministrazione Lauro» s sedežem na Trgu sv. Katarine, se je nekoliko pozanimala o znancu in ko je izvedela, da ni Martinolichev sin, pač pa pristaniški delavec Giusto Martini z Larga Pestalozzi 2, ga je kratkomalo odslovila. Ženska je tudi zbolela in ko je okrevala, je menila, da se je dogodivščina končno le za vselej končala. Toda zmotila se je.

V ponedeljek zvečer je stopil v Belullonino pisarno neznanec, ki se je predstavil za Martinijevega brata. V bratovem imenu jo je povabil na sestanek, do katerega bi moralo priti še istega večera. Toda Belullova, ki je na ljubezen že pozabila, je neznanca odslovila z izgovorom, da ne utegne. Na sestanek pa je bila pripravljena priti v četrtek, to je včeraj.

Odgovor verjetno ni zadovoljil Martinija, ki je odslovil prijatelja in sklenil počakati Belullovo. Čeprav se je dolgočasil, jo je končno le dočakal. Okoli 21.30 jo je opazil, da je odpirala vrata avta vrste «Aurelia», ki je parkiral nasproti bara «Tommaseo». V trenutku ko je Belullova hotela vstopiti, jo je Martini pahnil v notranjost in se usedel poleg nje. V notranjosti vozila je zahteval od nje pod grožnjo, da je njeno življenje v nevarnosti, pol milijona lir. Žensko Martinijevo vedenje ni ustrašilo in mu je kratkomalo odgovorila, da denarja ne bo dobil. Užaljen jo je klofnil, jo stisnil za vrat in ji istočasno z roko zamašil usta. Bal se je namreč, da ne bi s kričanjem privabila ljudi in predvsem policijske agente.

Prestrašena zaradi groženj in tudi nasilnega vedenja je Belullova klonila in obljubila Martiniju ček. To pa le navidezno: hotela je namreč izstopiti, ker je mislila, da bo imela priliko poklicati policijo. Nasilneža je prosila, da bi stopila v bližnji bar «Verdi». V temni notranjosti avta ni mogla podpisati ničesar. Martini je privolil in čeprav je bil na vratu krvav, ženska ga je namreč med prerivanjem v avtu spraskala, je stopil za njo v bar, kjer se je še pravočasno zavedel, da hoče telefonirati policijskim organom. Mož je pobesnel. Snel ji je slušalko iz rok in jo surovo porival iz bara. Belullova je sicer prosila lastnika, da bi poklical policijo, a ta ju je odgnal. V lokalu ni hotel prepira in tudi ne policijskih organov. To pa ga bo drago stalo. Baje so ga prijavili sodišču, ker ni nudil ženski pomoči.

Medtem ko je Martini porinil Belullovo v avto in z njim, čeprav ni bil preveč vešč šoferinja in ni imel šoferskega dovoljenja, zdrvel po Nabrežju ter se ustavil pred kopališčem, kjer sta se spoznala. Večer je bil temen. Martini pa pripravljen na vse: ženski je postavil ultimatum. Hotel je milijon lir. Belullova je podpisala ček in ga izročila. Bala se je namreč, da je ne bi res vrgel v morje, kot ji je grozil. Toda Martini je bil nenasiten. Zahteval je drugi milijon in ženska mu je podpisala in mu izročila tudi drugi ček. Šele nato se je Martini pomiril. Stopil je v avto in povabil Belullovo, da se usede za volan in da ga odpelje domov. Pred snidenjem je hotel še potrdilo, češ da mu je prodala avto. Toda avto je bil vpisan na ime matere prestrašene Belullove in izjava Martiniju ne bi pomagala. Zato se je odpovedal temu smotru in pustil žensko, da se je odpeljala.

Belullova je seveda nemudoma zdrvela na kvesturo, kjer je zadevo prijavila. Dvajset minut kasneje je moral iti Martini z agenti na zaslišavanje, med katerim je priznal vse. Poslali so ga v zapor, kjer bo ostal do procesa, na katerem se bo zagovarjal zaradi kratenja svobode, izsiljevanja in kršitve čl. 82 prometnih predpisov, ker je vozil brez dovoljenja. Kakšna bo kazen? Verjetno nekaj let ječe.

—«»—

Starček podlegel poškodbam

Več kot 40 dni je bil 89-letni Giuseppe Pitacco iz Ul. R. Manna v bolnišnici, kjer se je zdravil. 10. februarja je namreč padel nedaleč od doma in ker so mu zdravniki ugotovili verjetni zlom noge, so ga sprejeli na ortopedskem oddelku.

Včeraj okoli 4.30 pa je Pitacco podlegel poškodbam.

—«»—

Padec pomorščaka

Okoli 16. ure so z rešilnim avtom pripeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli s pridržano prognozo na kirurškem oddelku, 39-letnega pomorščaka Oronza Lazzara iz Molfette.

Pomorščak je včeraj pometal hodnik skladišča parnika «Providence», kjer je zaposlen, in je sredi dela padel v pet metrov nižje skladišče, kjer je obležal hudo ranjen.

—«»—

O Danes dopoldne se bodo na uradu za delo sestali sindikalni predstavniki s funkcionarji omenjenega urada glede izvajanja vsedržavne delovne pogodbe za vratarje.

Iz biltena tržaške trgovinske zbornice

Povečanje pomorskega prometa in padec prometa po železnici

Kar 96 odst. blaga, ki ga pripeljejo po morju v pristanišče, sestoji iz mineralnih olj, premoga, železne rude in žitaric, ugodnejša pa je blagovna struktura odhodov

Promet tržaškega pristanišča je po podatkih tržaške trgovinske zbornice dosegel v februarju 389 tisoč ton in je bil za 4,2 odst. višji kot v februarju 1957. leta. Povečanje je še znatno večje, če primerjamo ta promet z istima mesecema 1956. odnosno 1955. leta in je znašal 13 odnosno 23 odstotkov. Ti podatki se nanašajo na celotni promet tržaškega pristanišča in torej obsegajo poleg prometa Javnih skladišč tudi promet s premogom in železno rudo za ILVA, promet lesnega pristanišča in dovoz surovega mineralnega olja za tržaške čistilnice mineralnih olj kot tudi pošiljke izdelkov teh podjetij.

Največje povečanje so zabeležili pri blagu, katerega v Trstu nalože na ladje in ga odpeljejo proti prekomorskim državam, saj so odpeljali 88 tisoč ton blaga ali 11,6 odst. več kot v istem mesecu preteklega leta. Povečal pa se je tudi obseg blaga, ki ga v Trstu raztovorijo z ladij in je znašal ta promet 301.000 ton ali 2,2 odst. več kot lani. Povečanje naloženega blaga gre predvsem na račun večjih pošiljk magnezita in lesa, raztovorjenega pa na račun premoga in rud.

Na prvem mestu med prekomorskimi državami so pri prihodih ZDA, od koder so pripeljali 34 odst. blaga, ki se sestoji skoro izključno iz premoga za avstrijske potrebe. Največ blaga pa so iz Trsta poslali proti drugim italijanskim pristaniščem, kjer imajo največji delež izdelki čistilnic tržaških mineralnih olj.

Pomorski promet je ugoden, **drugače pa stoje stvari z železniškim prometom**, ki je bil za 5,6 odst. nižji kot v istem mesecu lanskega leta in je dosegel 246 tisoč ton. V pristanišče so po železnici pripeljali 74 tisoč ton blaga ali 2,5 odst. manj kot lani, odpeljali pa so 172 tisoč ton blaga ali 6,8 odst. manj. Na prvem mestu je pri železniškem prometu kot običajno Avstrija in to s 45 odst. pri prihodih in 86 odst. pri odhodih.

Razdelitev pomorskega prometa po raznih kategorijah blaga nudi sledečo sliko: Prihodi: 30,5 odst. surovo mineralno olje, 26,5 odst. premog, 22 odst. železna ruda, 17 odst. žitarice. Odhodi: 20,5 odst. izdelki čistilnic mineralnih olj, 20 odst. les, 10 odst. magnezit.

Promet tržaškega pristanišča je zabeležil v preteklem mesecu nekatere ugodne pa tudi neugodne plati. Pozitivno je nedvomno povečanje pristaniškega prometa, ki potrjuje, da ima tržaško pristanišče še znatne možnosti napredka in da lahko pritegne stalno večje količine prometa zalednih in prekomorskih držav. Ugodna je tudi struktura pomorskih prihodov, kjer so zabeležili le 42,5 odst. prometa masovnega blaga in se je povečal promet raznega blaga in lesa.

Neugoden pa je železniški promet, ki se je v primerjavi z lanskim letom znižal. Zlasti pa je neugodna struktura pomorskih prihodov, kjer so zabeležili kar 96 odst. prometa z masovnim blagom in je torej padel promet raznega blaga na skoro najnižjo točko v zgodovini tržaškega pristanišča.

KAZNA OBVESTILA

V nedeljo dne 23. t. m. ob 9. uri zjutraj bo v Ul. Roma 15 zbor za združitev SGKZ iz Trsta in SKGZ iz Gorice.

Upravni odbor Dijaške Matice bo imel svojo redno sejo danes, 21. t. m. ob 18. uri v Ul. Roma št. 15.

DAROVI IN PRISPEVKI

Namesto cvetja na grob pok. Josipine Skerl daruje družina Fonda 3000 lir za Dijaško Matico

—«»—

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 19. in 20. t. m. se je rodilo v Trstu 14 otrok, umrlo je 20 oseb, porok je bilo 6.

POROCILI SO SE: Industrialec Francesco Reiner in gospodinja Negrita Grudina, delavec Vincenzo Casertano in gospodinja Licia Perselli, kemik Michele Mariotto in uradnica Nicolina Vesel, pomorščak Bruno Bonifacio in delavka Nella Apollonio, gasilec Giuseppe D'Agostino in uradnica Nerina Tonti, zdravnik Stefano Stefani in visokošolka Luciana Antinori.

UMRLI SO: 82-letna Carla Gerolini vd. Siejer, 79-letna Olga Kravos, 79-letna Lucia Madizza vd. Venutti, 28-letni Umberto Paoletti, 86-letna Mattea Aurina por. Bruch, 73-letna Caterina Maddalen vd. Padovan, 70-letna Luigia Tinonin vd. Grion, 83-letna Giovanna Faidiga vd. Olivati, 77-letna Antonia Fragiacomo por. Zaccaria, 72-letna Josipina Pesan vd. Skerl, 68-letna Antonia Fattor, 56-letni Pietro Viezzoli, 70-letni Rodolfo Marsi, 66-letni Antonio Luigi Matelicich, 89-letna Lucia Degrassi vd. Nicon, 83-letni Antonio Ienco, 73-letni Luigi Maizen, 89-letni Giuseppe Pitacco, 61-letni Costantino Kutsudakis, 80-letna Vincenza Zupar vd. Vattolo.

—«»—

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Biasoletto, Ul. Roma 16; Manzoni, Ul. Settefontane 2; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Rovis, Trg Goldoni 8; dr. Rossetti, Ul. Combi 19.

—«»—

Valute

	Milan	Rim
Zlati funt	5.950.—	6.150.—
Marengo	4.750.—	5.000.—
Dolar	622.—	624.—
Frank franc.	129.—	132.—
Frank švicar.	144.—	146.—
Sterling	1.710.—	1.750.—
Dinar	79.—	83.—
Siling	23.75	24.25
Zlato	706.—	708.—
Zah. n. marka	147.—	149.—

MALI OGLASI

DAJEM INSTRUKCIJE za gimnazijo vključno II. višjo, tudi grščino. F. Sušteršič, Prečnik 13, pošta Nabrežina.

PODI IZ FURNIRJA po 330 lir kv. m — se prodajajo v Ul. Gambini 3.

RADIO

PETEK, 21. marca 1958

TRST POSTAJA A

7.00 Jutranja glasba; 11.30 Brezobvezno, drobiž od vsepovsod in... Življenja in usode: «Werner von Braun»; 12.10 Z? vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Operetna fantazija; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Pesna glasba; 18.00 Richard Strauss: Don Kihot, op. 35; 18.40 Dunajski valčki; 18.55 Slovenski samospevi; 19.15 Utrinki iz znanosti in tehnike; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Glasbeni varieté; 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu; 21.15 Velika dela slavnih mojstrov; 21.45 Madžarski motivi; 22.00 Dante Alighieri: Božanska komedija — Pekel; 22.15 Trio New Yorkers; 22.30 Simfonični koncert — Čajkovski: Prvi koncert v b-molu op. 23; 23.05 Kubanski ritmi; 23.30 Melodije za lahko noč.

TRST I.

11.30 Operna glasba; 13.20 Glasbeni album; 14.30 «Tretja stran»; 18.45 Nastopajo kompleksi Safred Russo in Vallisneri; 21.00 Simfonični koncert.

KOPER

257 m, 1169 kHz

Poročila v slov.: 7.00, 7.30, 13.30, 15.00.

Poročila v ital.: 6.30, 12.30, 17.15, 19.15, 22.30.

5.00-6.15 in 7.00-7.15 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 8.00-12.00 Prenos RL; 12.00 Glasba po željah; 13.40 Kmetijski nasveti; «Vegetativno razmnoževanje artičoka»; 13.45 Popoldanske melodije; 14.30 Gospodarska oddaja: «Naši proizvajalci pred volitvami»; 14.40 R. Stolz: Fantazija na dela P. I. Čajkovskega — F. Liszt: Madžarska fantazija st. 2; 15.25 Domači pevci in ansambli pred mikrofonom: Zbora pionirjev iz Tolmina in Idrije; 15.40-17.00 Prenos RL; 17.00 Ritmi in popevke; 17.25 Od melodije do melodije; 19.30-22.15 Prenos RL.

SLOVENIJA

5.00 Pisan glasbeni spored; 8.05 Orkestralna matine

VLADIMIR ŠČEPANOVIĆ

Luči ugašajo ob zori

V njem se je dogajalo nekaj resnega. Morda je iz njega odtekala zadnja moč, kajti prsti so mu postali trdi, skoraj odreveneli. Zaradi tega je Stari že podvomil, da mu bo uspelo priti do središča, in vendar je moral priti.

To je delal vsako jutro. Verjetno od onega dne, ko so mu obljubili, da bo pometal Veliki trg. Za to pa so ljudje od Starega zahtevali, naj še nekaj časa pometa Ulico mesečine. In on jo je potrpežljivo čistil osemindvajset let in svoje delo začenjal vsako noč pred drugimi pometači, da bi ob pravem času pustil za seboj smrdljivo predmestje in se mogel nasmehniti pred mokrim valovitim središčem ob zori, ki mu po navadi ni prinašalo nič novega.

In vendar je Stari nekje skrito v sebi vendarle upal. Morda to niti ni bilo več upanje, ampak le prijeten spomin, ki ga je poživljal vsakokrat, ko si je na zadnjem vogalu prižigal cigareto in poslušal mlečni šum vode. Vse to ni trajalo delj kot nekaj trenutkov, kajti čim se mu je pred očmi razširil široki asfalt in na njem pojava nerodnega Šanjike, ki je bil močan in upognjen in je drža črno cev v rokah, je Stari začel drhteti. In tudi ono razpoloženje, ki ga je malo prej čutil v sebi, je zamenjala tiha in uporna mržnja.

Mrzil je Šanjika. Mrzil ga je že več let. In moral ga je mrziti. Šanjika je bil najnavadnejši podlež. Imel je razrezan nos. Imel je veliko srečo, da pometa središče. In to je nekaj veljalo. In Stari je med izpljuvanjem prahu, ki ga je bil požrl v Ulici mesečine, poskušal dojeti, zakaj se Šanjika z upognjeno glavo in rameni tako brez volje pomika. Vedno je razmišljal o tem, ko ga je s pogledom spremljal v noč. Toda pozneje, ko so vsi odšli, so vsi izginili iz njegove zavesti.

Taval je po trgu in gazil po polomljenih sencah uličnih stebrov, ki so se lomili na mlakužah na asfaltu. V rokah pa je držal namišljeno gumijasto cev in izpiral umazanijo, ki jo je Šanjika puščal za seboj. Pijanci in pristaniški delavci so se presenečeni ustavljali. Pravili so, da je Stari nor. Toda on ni nikogar opažal. Ustavljal se je nad neznatno smetjo, nad koščkom papirja, ki ga voda ni izprala, in preklinjal Šanjiko.

«Tega bi jaz nikoli ne storil,» je govoril. «Tega bi gotovo ne zanemaril,» je šepetal.

Kajti Stari je želel pošteno oprati središče. To so mu bili že zdavnaj obljubili. Dejansko so lagali. Prevarali so ga. Zato ni več verjel ljudem. Ko je prišla vojna, je ponovno začel upati. Mislil je: vojna vse prekune. Pozneje ni verjel niti v vojno več.

Preostalo mu je le, da sam sebi obljublja središče.

Zgodilo se je to nekega jutra, spomladi, in to leta, ko je Stari imel še dokaj moči. Kadil je pri bronastem spomeniku in gledal Šanjiko, kako nerazpoložen lomasti in ob prsenju belega curka gode. V nekem trenutku je curek usmeril v Starega. In ta je tedaj imel dovolj razloga, da bi ga z vsem svojim srdom udaril. Pa ni. Ostal je mogoker in se ni premaknil. Cigareta mu je od vode razpadla. Stari ni rekel niti besede, le grenko se je nasmehnil. In tedaj se je zakiel, da bo čistil središče, pa čeprav bi imel zaradi tega petkrat prej umreti. Zakiel se je, da bo nekoč on držal v roki gumijasto cev in da bo Šanjika namesto njega stal tako moker in uzaljen.

In tega ni nikoli pozabil. Pogosto je pijan ustavljal mimoidoče in jih prepričeval, da se kaj takega lahko zgodi tudi njim, kajti Šanjika ne bo nikoli prenehal močiti ljudi, dokler mu ne bodo prepovedali pomivati središče.

Ljudje ga niso poslušali. Nato je Stari še trdneje sklenil, da mora doživeti dan, ko bo vsem dokazal, kaj zmore. In ta dan ni nikoli hotel priti. In zdi se, da ni mogel niti priti.

V to je bil sedaj bolj kot kdaj koli prej prepričan. Sedel je na stopnišču velikega rumenega hotela: ves obnemogel in omamljen. Gledal je svoje prste, ki so ga izdali, in pod izgovorom, da išče cigareto, preizkušal njihovo gibčnost. Dobro je vedel, da so njegovi žepi prazni in da ni v njih niti cigaretnega ogorka, in vendar je bil uporen, ker ni hotel verjeti v ono kar se je z njim dogajalo.

— In vendar bom prispel, — pomisli. — Ta noč je kot vsaka druga. Ne bi smel biti bolj truden kot druge noči.

Poskušal je poslušati glas iz restavracije, toda melodija se je skupno z njim izgubljala v topotu mimoidočih ljudi. Povsod okoli njega so žuboreli koraki in ulice so počasi obtekale v mrak. Topot je včasih oznanjal z neko nerazumljivo globino in čim bolj se je bližal središče, tem hitrejši je bil: skoraj kot topot, kot slutnja.

Ljudi je opažal nekoliko pozneje. Bili so pijani in kadili so. Stari je pozorno opazoval žareče konce cigaret, ki so trepetali v zraku kot kresnice, in v spominu so se mu porodili oni megleni dnevi, ko je kot lačen in razcapan deček tekal po ulicah za temi iskrečimi se insekti.

K zavesti ga je spravila bolečina v boku. Neki moški, ki je stal nad njim, je ponovno sunil z nogo. Starec je novi udarec pričakoval brez strahu in prav tako brezčutno poslušal njegovo zmerjanje. O sebi je slišal, da je pijan in nesramen, ker leži na stopnišču, ki je bilo napravljeno, da se po njem hodi. Gledal je te ljudi, ko so nato v blaznem smehu majavo odšli proti sredini ulice. Želel jim je nekaj reči, užaliti jih je hotel, toda ni imel moči niti za to.

Kajti moral je na pot. To je bilo važnejše od vsega drugega in moral je ohraniti in zbrati vse moči. Napeto in počasi se je pod pritiskom ton zraka nad glavo in telesom odlepljal od tal. Te tone zraka je dvigal milimeter za milimetrom in ko se je zravnal, je usmeril korak proti središču.

Pogosto je padal in obležal ter prisluškoval lastnemu dihu in prežal nad trenutkom, ko se mu bo nabrala že pozabljena moč, da bi se nato pognal spet dalje.

— Še malo, — je pomislil. — Še malo. Tako je igrala v njem že skoro hladna kri. Zadnji vogal je prehodil že po vseh štirih in ko je s svojimi že na pol ugasnjenimi zenicami vsrkal svoje velike sanje s tisoči drhtečih reklam, se Stari ni več skušal premakniti.

Spominjal se je, kako so bile bronaste roke bradatega človeka uperjene v nebo, in onega dne, ko je sam zašel v to mesto. Ženske so hodile mimo njega in se niti ozrle niso vanj. Šele so na trg, nekatere so se že vračale s polnimi torbami zelenjave, ki je dišala še po zemlji. Stari je gledal večnadstropne hiše. Zaradi ugaslih svetilk ob prvem svitu so se nejasno očrtavale in bile podobne zaspanim pticam. Zdelo se mu je, da bodo te hiše mestnega središča vsak trenutek odletele v nebo, in se veselil, da tudi sam lebdi med njimi, medtem ko mu kosti postajajo prijetno lahke in ko mu oči čedalje manj opažajo drobne pisane koščke papirja, ki so pometani ob robu trotoarja.

V novo pomlad (Foto M. Magajna)

ZAMISEL IN TEHNIKA RAKETNEGA OROŽJA SE JE RODILA V NEMČIJI

Tri vrste balističnih izstrelkov in ustrezno razmerje ZSSR-ZDA

Američani izpopolnjujejo devet, Rusi pa šest vrst izstrelkov - Ameriški so bolj v razvojnem stadiju, ruski pa povečini že dodeljeni vojski

Eden izmed sovjetskih balističnih izstrelkov na srednji domet na lanski prvomajski paradi.

Že nekaj let se čedalje več govori o raketah in vodenih in vodljivih izstrelkih. Ceprav gre za orožje, se v časopisju in strokovnem tisku marsikaj zve o njih in to kljub temu, da je bila vojaška tajnost vedno najstrožja tajnost. Da pa danes države, ki razpolagajo s takim orožjem, dopuščajo publiciteto o njem, je razumljivo zato, ker to orožje s tem služi kot ustrahovalno sredstvo.

Zamisel in tehnika tovrstnega orožja se je porodila v Nemčiji. Bilo je to že več let pred drugo svetovno vojno, vendar ni prišlo do izraza vse do tedaj, dokler ni nemško letalstvo doživelo poraza. Ko je nemško letalstvo odpovedalo nad Veliko Britanijo in ko se je zavezniško letalstvo tako razvilo, da niso Nemci imeli več nikakega haska od svojega, so se lotili teh predvojnih načrtov in raketna tehnika se je zelo naglo razvila. Njeni najvidnejši uspehi sta bili raketi «V-1» in «V-2», hkrati pa so Nemci delali načrte tudi za druge vrste raket.

Po kapitulaciji Nemčije so si večino eksperimentalnega nemškega materiala prilastili Američani in Rusi, skupno z načrti dveh izstrelkov za velike razdalje: «A-9» in A-10».

Ti izstrelki so v vojni uporabni za to, da se atomske ali vodikove bombe ali podobno razstrelivo čim dlje vrže, ali bolje odnese. Njihova prednost je v tem, da se nasprotna stran ne more pred njimi tako zlahka ubraniti, dočim je napadalec relativno na varnem.

Oglejmo si vrste in razdelitev vseh teh mogočih izstrelkov:

Usmerjevana ali vodena raketa ali izstrelek je samopogonsko sredstvo, ki ga moremo usmerjati ali ga že v začetku usmeriti na cilj, in to s pomočjo avtomatičnih naprav v samem izstrelku ali pa po radijskih ali drugih napravah izven izstrelka. Po konstrukciji razlikujemo v glavnem dve vrsti izstrelkov: balistične izstrelke (vrste «V-2» brez kril), ki se usmerjajo v glavnem v tistem delu poti, ko se še vzpenjajo, medtem ko opravijo drugi del poti po zakonu prostega padca. Druga vrsta izstrelkov pa so aerodinamična letala (vrste «V-1») brez pilota in so napravljena tako, da jih z raznimi avtomatičnimi ali radijskimi napravami vodimo vse do cilja.

Prva vrsta izstrelkov je opremljena le z napravami za stabilizacijo in vodenje, drugi izstrelki pa imajo tudi nosilne površine in motor, kot pri letalu. Po načinu pogona razlikujemo štiri vrste izstrelkov: izstrelke s turboreakcijskim motorjem, izstrelke z eksplozivno-reaktivnim motorjem, izstrelke z raketnim motorjem na tekoče gorivo in izstrelke z raketnim motorjem na trdno gorivo. Prva dva motorja se uporabljata pri izstrelkih, ki so zgrajeni na načelu letala brez posadke, druga dva motorja pa služita za balistične rakete. Sicer pa obstajajo tudi izjeme, kjer prideta v poštev obe vrsti motorja.

Prva dva načina pogona sta odvisna od kisika v zraku, pri raketnih motorjih pa nosi raketa kisik s seboj. Za dosego čim večjega dometa so v rabi večfazne rakete, pri katerih se tako rezervoarji uporabljenega goriva kot tudi motorji posameznih faz po opravljenem delu od rakete ločijo in padejo na tla. Po načinu vodenja razlikujemo na razdaljo vodene in samovodene rakete. Na razdaljo vodene rakete se usmerjajo brezžično ali po radarju. V obeh primerih se cilj ugotavlja z radarjem, izstrelek pa se z radijskimi signali ali s pomočjo radioskopskega snopa vodi k cilju.

Samovodene rakete se na bližnje razdalje usmerjajo s pomočjo radarskih, infrardečih, ultrazvočnih, magnetskih ali akustičnih naprav, ki «iščejo» svoj cilj.

Usmerjevani ali vodeni izstrelki se prav tako delijo še po mestu izstrelitve in po kraju cilja, proti kateremu so usmerjeni. Na Zahodu imajo glede tega sledeče raketne izstrelke: «kopno-kopno», «kopno-zrak», «zrak-zrak», «zrak-kopno», «zrak-podvodni cilj», «kopno-podvodni cilj», «izpod vode-zrak», «izpod vode-kopno», «izpod vode v cilj pod vodo». Američani izpopolnjujejo sedai devet vrst izstrelkov, med katere so všteti tudi trije medcelinski balistični izstrelki (bolj v stadiju razvoja, manj pa v oborožitvi in opremi oboroženih vojaških enot); Sovjeti pa izpopolnjujejo šest vrst izstrelkov (povečini že dodeljenih oborožitvi in opremi oboroženih vojaških enot).

Glede dometa razlikujemo tri vrste izstrelkov: medcelinske balistične izstrelke z dometom nad 8000 km, balistične izstrelke srednjega dometa (2000 do 6000 km) in balistične izstrelke z manjšim dometom (do 1000 km). Koncepcija za vse tri vrste izstrelkov je podobna. Gre za rakete, ki sestoje iz enega ali več pogonskih elementov, to se pravi za eno ali večfazne rakete. Element ali faza, ki tvori glavo izstrelka, konča svojo pot na cilju in nosi s seboj atomsko ali vodikovo bombo.

Oglejmo si medcelinske vodene izstrelke. ZDA imajo sledeče medcelinske rakete oziroma izstrelke: «Snark» z dometom 7000 km, «Navaho» z dometom 8000 km, «Atlas» z 8000 km in «Titan» s prav tako 8000 km dometa. ZSSR pa ima tri medcelinske balistične izstrelke: «T-3» (M-104) z 8000 km dometa, «T-5A» z 8500 km in «T-4A» s 7000 km dometa.

Za sedaj obstajata dve vrsti medcelinskih izstrelkov: medcelinske balistične rakete in strateški izstrelki vrste «letečih bomb».

Od prvih sta najbolj znana ameriška «Atlas» in «Titan» in sovjetska izstrelka «T-4A» in km. Od drugih pa sta najbolj «T-3» z dometom okoli 8900 znana ameriški «Snark» in «Navaho».

Na velikih razdaljah izstrelek lahko zgreši cilj za 10 do 15 km, zato se ti izstrelki morejo uporabiti le pri bombardiranju velikih ciljev, kot na pr. velikih mest, industrijskih naselij in podobno.

Izstrelki vrste «letečih bomb» pa imajo manjšo brzino od balističnih raket, verjetnost pogodka pa je večja, medtem ko je obramba pred njimi lažja.

(Prihodnjič bomo govorili še o izstrelkih srednjega dometa in o taktično-operativno-strateški vlogi izstrelkov ter o stroških, ki jih njihova gradnja terja).

POMENEK O JEZIKU

Praksa, praktičen Izkušnja, pripraven

SLABO:

Praksa je pokazala, da je tako najbolje. V praksi se ta novost ni obnesla. Napravo so uvedli v prakso. Novi stroj je jako praktičen. Z dosedanjo prakso je treba prenehati. To praktično pomeni prelom s preteklostjo... Potrebujemo praktične nasvete.

DOBRO:

Izkušnja je pokazala, da je... V rabi se ta novost ni obnesla. Napravo so začeli uporabljati. Novi stroj je jako pripraven (priročen, uporaben). Tako se ne sme več nadaljevati ali: Tega mora biti konec. To pravzaprav pomeni... Potrebujemo uporabne (življenjske) nasvete.

***

Pred novo izdajo Slovenskega pravopisa

Zadnjič smo objavili mnenje uredniškega odbora za novo izdajo Slov. pravopisa o pisanju velike začetnice. Danes pa objavljamo njegovo mnenje o pisanju male začetnice.

II. Z malo začetnico naj se pišejo:

1. imena šol vseh vrst, inštitutov, oddelkov, odsekov, laboratorijev, seminarjev, domov in internatov (nižja gimnazija, slovenska trgovska šola, dijaški dom...)

2. imena za bolnišnice klinike, poliklinike, ambulante, sanatorije, zdravstvene domove, lekarne (splošna bolnišnica v Trstu, sanatorij za jetične na Trsteniku, kirurška klinika, postaja RK itd.)

3. imena za oblastvene in upravne organe, urade, odbore, komisije, svete itd. (okrajno sodišče, višje šolsko nadzorništvo, odbor za pritožbe, senatna komisija za..., generalni komisariat itd.)

4. naslovi raznih pravnih spisov (zakonov, uredb, odločb, odlokov)

5. imena posebnih dogodkov (francoska revolucija, dan miru, itd.).

Odbor vabi vsakogar, ki ima o tem ali onem svoje misli ali se z njim ne sklada da to sporoči na naslov: Uredniški odbor za Slov. pravopis, Ljubljana, SAZU.

V NEDELJO BODO JUGOSLOVANI ŠLI NA VOLITVE

Med kandidati za zvezno skupščino je zelo veliko novih osebnosti

Novo skupščino čakajo važne naloge v zvezi z nadaljnjim razvojem socialistične demokracije in z izvedbo petletnega načrta

(Od našega poseb. dopisnika)

BEOGRAD, marca —

V nedeljo 23. marca bodo volivci Jugoslavije izbrali svoje zastopnike v zvezni svet in v republiške svete, 26. marca pa v svete proizvajalcev. Pri volitvah za zvezno skupščino je v 301 volilnem okraju predloženih 307 kandidatov za zvezni svet, za svet proizvajalcev v 216 volilnih okrajih pa 226 kandidatov. Po končanih volitvah bodo republiške skupščine, skupščini avtonomne pokrajine Vojvodine in avtonomne oblasti Kosova in Metohije delegirali iz svoje srede še 70 poslancev v zvezni svet, ki bodo istočasno sestavljali tako imenovani «svet narodov», tako da bo v zveznem svetu skupno 371 poslancev.

Nova zvezna skupščina bo precej pomlajena ali bolje rečeno obnovljena. Med kandidati za zvezni svet je namreč 126 novih imen, to je 41 odst. kandidatov, ki doslej niso bili zvezni poslanci. V svetu proizvajalcev bodo novi poslanci v večini. Med 226 kandidati je namreč 180, oziroma 80 odst. novih. Med bodočimi poslanci, ki neposredno kandidirajo na volitvah za zvezni parlament, je 59 članov CK ZKJ in to 54 na listi za zvezni svet in 5 za svet proizvajalcev. Med njimi so poleg maršala Tita, Edvarda Kardelja, Aleksandra Rankovića, Svetozara Vukmanovića in Koče Popovića dosedanji predsedniki republiških skupščin Hrvaške (Vladimir Bakarič), Bosne in Hercegovine (Djuro Pucar), Makedonije (Lazar Koliševski) in Črne gore (Blažo Jovanović). Mnogo vidnejših zastopnikov političnega življenja posameznih republik kandidira za republiške svete. Iz njihovih vrst bodo verjetno republiške skupščine delegirale svoje zastopnike v zvezni svet, tako da se bo število članov CK v zvezni skupščini povečalo. Med poslaniškimi kandidati za zvezno skupščino je 31 žena in sicer 19 za zvezni svet in 12 za svet proizvajalcev. Žene bodo v novi skupščini imele približno enako zastopstvo kot v dosedanji.

Sprememba volilnega zakona je omogočila kandidiranje tudi najvišjim funkcionarjem državne uprave. Po starem volilnem zakonu državni uradniki niso mogli biti istočasno tudi ljudski poslanci. Novi predpisi povečujejo politično funkcijo državnih tajnikov (ne glede na to ali so člani izvršnega sveta) in državnih podtajnikov, ker z izvolitvijo za poslance ohranijo svoje funkcije v državni upravi. Med visokimi funkcionarji, ki so izkoristili to pravico, so predsednik odbora za zunanjo trgovino Hasan Brkić, direktor zveznega zavoda za gospodarsko planiranje Sergej Kraiger, državna podtajnika tajništva za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler (ki kandidira v volilnem okraju Tolmin) in dr. Mladen Ivekovič, tajniki zveznega izvršnega sveta: za zakonodajo in organizacijo uprave dr. Leon Geršković, za splošne gospodarske zadeve Kiro Gligorov, za industrijo Marjan Cvetković, za zunanjo trgovino Ivica Gretić, namestnik državnega tajnika za finance Zoran Polič in namestnik državnega tajnika za blagovni promet Ljubo Babič.

Med kandidati za zvezni svet je tudi sedem generalov Jugoslovanske ljudske armade. Poleg člana zveznega izvršnega sveta in državnega tajnika za narodno obrambo armadnega generala Ivana Gošnjaka kandidirajo še generalni polkovniki Kosta Nadj, Otmar Kreačič, Vlado Janič, Mihajlo Apostolski in generalni polkovnik Boško Siljegovič.

Med novimi poslaniškimi kandidati so številni predsedniki ljudskih odborov komun, okrajev in ugledni družbenopolitični delavci iz raznih okrajev. Med njimi so predsednik zagrebškega ljudskega odbora Vječeslav Holjevac, tajnik Komisije za mednarodne stike Socialistične zveze Marija Vilfan, namestnik ravnatelja Inštituta za mednarodno politiko in gospodarstvo Janez Stanovnik, član tajništva Osrednjega sveta zveze sindikatov Jugoslavije Pepca Kardelj in drugi.

Pred novo zvezno skupščino so važne naloge. Poleg zakonodajnega dela v zvezi z nadaljnjim razvojem socialistične demokracije bo skupščina morala skrbeti za zagotovitev izvedbe petletnega načrta, ki ga je sprejela bivša skupščina in pripraviti načrt nadaljnjega perspektivnega gospodarskega razvoja.

Državljani Jugoslavije gredo na volitve v pogojih polne nacionalne enakopravnosti, bratstva in enotnosti, največje pridobitve narodnoosvobodilne vojne, ki se v sistemu družbene samouprave in gospodarskega razvoja zaostalih področij še bolj utrjuje. «Naj bodo volitve v zvezno ljudsko skupščino in v skupščine ljudskih republik močno potrdilo politike bratva in enotnosti» — poudarja zvezni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije v svojem volilnem proglasu. «Naj bodo še ena manifestacija enakopravnosti, ki jo uživajo vsi jugoslovanski narodi in vse narodnostne manjšine v naši državi. Naj bodo manifestacija njihove trdne enotnosti v izgradnji nove, socialistične skupnosti narodov Jugoslavije. To bo najbolj prepričljiv odgovor vsem sovražnikom, ki skušajo ovirati naš socialistični razvoj.»

BOZO BOŽIC

Kaj bo letos izdala Cankarjeva založba

Cankarjeva založba si prizadeva po združitvi s Slovenskim knjižnim zavodom izdajati dobra leposlovna dela v že ustaljenih knjižnih zbirkah in nadaljevati tako dobre tradicije slovenskega založništva. Obenem pa je njena poglavitna naloga izdajati klasična dela marksizma in leninizma. Ne gre samo za politično literaturo, temveč za poučna dela, ki obravnavajo s stališča marksistične teorije temeljna vprašanja človekovega življenja in družbe.

LEPOSLOVNA DELA

bo Cankarjeva založba tudi letos izdajala v knjižnih zbirkah. Zbirka «Svetovni roman» bo prinesla štiri knjige, v katerih bodo zastopani štirje velikani svetovne književnosti. Tako bo izšel slovenski prevod romana Thomasa Manna «Izpovedi pustolovca Feliksa Krulla», ki sodi med največje Mannove stvaritve. Angleški pisatelj poljskega porekla Conrad, ki ga že izpred vojne poznajo slovenski bralci, bo zastopan z romanom «Nostromo». Dve knjigi pa bo obsegal svetovno znani roman poljskega pisatelja Reymonta «Kmetje», ki ga sicer že imamo v slovenskem prevodu, ki pa je na knjižnem trgu že poše.

Nič manj ne bodo zanimive knjige v zbirki «Sodobni roman». Iz sodobne danske književnosti dobimo prevod edinega romana mladoumrlega pisatelja Jacobsena «Barbara in možje». Roman «Vzhodno od raja», ki ga poznamo tudi po filmu, pa sodi med najbolj brana dela ameriške literature. Avtor je znani John Steinbeck, ki se tudi v tem romanu pokaže kot neprekosljiv mojster pereza. Dve knjigi pa bo obsegalo delo ameriškega pisatelja Jamesa Jonesa «Od tod do večnosti». Delo se dogaja na Havajih, nekaj mesecev pred japonskim napadom na Pearl Harbour.

Tretja zbirka «Bios» bo prinesla nekaj poljudno znanstvenih del namenjenih predvsem izobražencem.

Cankarjeva založba izdaja tudi «Novo ljudsko knjižnico», namenjeno širokemu krogu bralcev. V tej zbirki bodo izšle najprej povesti Danila Lokarja «Sodni dan na vasi». To bo izbor proze znanega primorskega pripovednika, ki je razmeroma pozno stopil v krog slovenskih pisateljev. Nadvse zanimiva bo knjiga japonskega zdravnika Mičihika Hačija o Hirošimi. Avtor je sam doživel napad atomske bombe na Hirošimo, obenem pa je kot zdravnik spoznaval posledice tega strahotnega orožja. Knjiga «Prvi v navezi» je alpinistični roman, ki bo bralca privedel v švicarske gore. Potopis «V deželi kraljice Saba», ki ga je napisal Zorin, pa bo približal slovenskim bralcem Etiopijo. S tem pa bo gotovo ustreženo ljubiteljem potopisov, ki jih pri nas tako primanjkuje. V tej zbirki bomo dobili roman znanega angleškega pisatelja Cronina «Križarjev grob».

Seveda bo izšlo še nekaj drugih del. Tako je že na trgu Romaina Rollanda «Miklavž Breugnon», v pripravi pa so: izbor iz proze E. A. Poa, izbor pesmi španskega pesnika Garcie Lorce, pesmi Mateja Bora, knjiga dveh povesti Vladimira Levstika in še nekaj drugih knjig. Cankarjeva založba seveda ne pozablja na domače avtorje. Pravkar je prišla na trg deveta knjiga Cankarjevega izbranega dela, v pripravi pa je zadnja, deseta knjiga. Nadalje izide drugi del Alojza Kraigherja študije o Ivanu Cankarju, Filipa Kalana kritike «Nemirni čas», novele Branke Jurca in morda še kako delo.

POUCNA DELA

niso nič manj številna in bodo močno izpopolnila vrzeli v slovenski znanstveni in poljudnoznanstveni, posebno še v filozofski literaturi. Tako bo v novi izdaji izšel Engelsov Anti-Duering, morda pa tudi že prva knjiga celotnega prevoda Marxovega Kapitala. Zbirka, posvečena delavskemu gibanju v svetu, bo prinesla spis V. Rusa «Delavsko gibanje v Indiji», v samostojnih knjigah pa izidejo izbrani spisi revolucionarnih voditeljev Maocetunga, Gomulke in Togliattija. Zbirka «Sodobna marksistična misel» pa prav tako obeta nekaj knjig.

Cankarjeva založba ima za leto 1958 v programu sedmo in osmo knjigo spisov J. Broza Tita. Letos bo izšla prva knjiga izbranega dela Borisa Kidriča. Zanimiva bo tudi knjiga našega najstarejšega revolucionarja Ivana Regenta, ki bo v knjigi objavil svoje spomine.

Eckermannovi Pogovori z Goethejem in Heglova Estetika bosta namenjeni izobražencem za spoznavanje estetskih vprašanj. Sicer pa je v programu Cankarjeve založbe še vrsta drugih del. Vendar pa bi že naštevanje vseh zavedlo predaleč.

Si. Ru.

FILATELISTIČNE ZANIMIVOSTI

Tellov lok in Armee du Salut

Pretekli teden so v Švici izdali običajno letno serijo posvečeno raznim razstavam in obletnicam. Izšle so štiri znamke v nominali 5, 10, 20 in 40 rappenov. Na prvi znamki so prikazali grad v Nyonu, mestu, ki so ga Rimljani ustanovili pred dva tisoč leti na obrežju Lemanskega jezera z imenom Noviodunum. Stilizirana podoba žene je prikazana na drugi znamki, ki je posvečena razstavi «Življenje in delo švicarske žene», ki bo pod geslom «Saffa» v Zuerichu od 31. julija do 15. septembra t.l. Pred 25 leti so švicarski gospodarstveniki sklenili, da je treba na vse švicarske izdelke, ki gredo v inozemstvo, pritisniti švicarski zaščitni znak, ki so ga po dolgem preudarku našli v Tellovem loku; naša znamka prikazuje tak lok in nas spominja na to obletnico. Tudi v Švici, kot v ostalih državah, kjer žive protestanti, obstaja tako imenovana «Rešilna armija» (Armee du Salut), ki skuša odvrniti pijance od vina in pogubljene grešnike spet spraviti z bogom. Na zadnji znamki so se Švicarji spomnili 75-letnice ustanovitve te organizacije v svoji državi in so izdali znamko, na kateri je prikazana čepica ženskega člana te organizacije.

* * *

Kraljevina Laos je v zadnjih letih izdala precej lepih znamk, ki so našle svoje mesto v mnogih tematskih zbirkah. V zadnjem času so dali v promet serijo sedmih znamk, na katerih so prikazane razne vrste azijskih slonov.

* * *

V Italiji so tiskali drugo izdajo tematskega kataloga o flori, ki ga je sestavil filatelist G. Spaziani Testa. Katalog stane 1250 lir in druga izdaja je precej izpopolnjena v primerjavi s prvo. Katalog ima 148 strani. Filateliste, ki se nameravajo posvetiti zbiranju znamk tega področja, svetujemo, da si nabavijo ustrezne albume, ki jih je pripravil isti založnik in ki jih je tiskala slovenska tiskarna Lukežič v Gorici.

* * *

Tudi v arhitekturi Venezuele je bilo poznati megalomanske težnje odstavljenega diktatorja Jimeneza. V Caracasu so tik pred izbruhom revolucije dogradili ogromen hotel, ki je bil zgrajen v stilu podrtih srednjeameriških svetišč. Otvoritvi tega hotela je venezuelska poštna uprava posvetila kar sedem znamk.

* * *

V lanskem letu je liberijski predsednik Tubman obiskal razne države v Evropi. Po njegovi vrnitvi je poštna uprava te afriške države dala v promet serijo znamk ki so bile posvečene temu obisku. Izdali so tri frankovne in pet letalskih znamk. Na vsaki izmed teh znamk sta vidna grb Liberije, nato pa zastava in najbolj reprezentativen spomenik države, v kateri se je predsednik Tubman mudil. Na prvi sta vidni nemška zastava in Brandenburška vrata v Berlinu, na drugi nizozemska zastava in mlin na veter, na tretji švedski prapor in kraljeva palača v Stockholmu. Na letalskih znamkah pa so prikazali italijansko zastavo in Kolosej, vatikanski prapor in baziliko sv. Petra v Rimu, švicarsko zastavo in hišo v snegu ter francosko zastavo in Slavolok zmage, ki sta naslikana kar na dveh znamkah.

M. V.

BREZ BESED

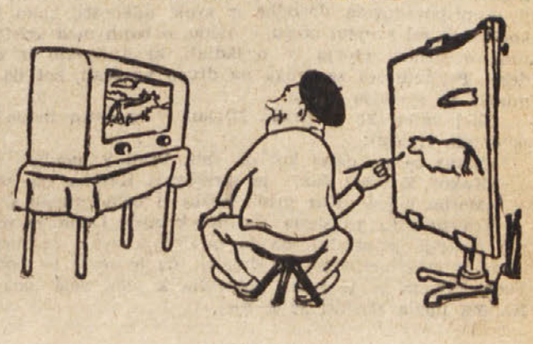

Goriško-beneški dnevnik

Po podatkih mesečnika goriške občine

Življenje našega mesta se kaže tudi v številkah

Lani se je na mestnih avtobusih peljalo 2.2 milijona oseb
Število obiskovalcev knjižnic in muzejev

Iz mesečnega statističnega biltena, ki ga izdaja vsak mesec goriška občina, je mogoče izvedeti več zanimivih podatkov o mestnem življenju. V zadnjih dneh je bil dotiskan bilten za december 1957 in tako smo prišli do končnih podatkov o mestnem življenju v preteklem letu.

Kar se kulturnega življenja tiče, so v tem biltenu statistično prikazani samo bralci v raznih javnih knjižnicah in obiskovalci muzejev. V biltenu ni podatkov o obiskovalcih kinematografov, gledališč, koncertov, predavanj, o likovnih razstavah in podobno. V mestu obstajajo trije muzeji. Pokrajinski muzej na Korzu je bil enajst mesecev zaprt in 1182 obiskovalcev je lahko prišlo vanj le v decembru na retrospektivno razstavo goriškega slikarja de Finettija. Goriški grad je obiskalo 49.288 ljudi, pokrajinski muzej za zgodovino in umetnost na gradu pa 39.769 oseb.

V državni knjižnici v Ulici Mameli se je mudilo 5312 bralcev, ki so prebrali 7335 knjig, medtem ko je ista knjižnica posodila na dom 17.127 knjig 15.809 bralcem. Pokrajinska zgodovinska knjižnica na Kornu je imela v svoji čitalnici 528 bralcev, ki so prebrali 368 knjig, medtem ko so 436 knjig posodili na dom 186 bralcem. V vrsto javnih knjižnic spada tudi knjižnica Zelenega križa, kjer so 7897 bralcem posodili 9105 knjig.

V mestnem prometu je uprava mestnih avtobusov zabeležila 2.223.312 potnikov, ki so plačali 56.220.590 lir; 15 avtobusov ATA je napravilo v preteklem letu 706.871 km. Na goriški železniški postaji so zabeležili 282.086 prodanih voznih kart. Število potnikov pa je brez dvoma večje, ker so v zgornje število všteti tudi študenti, uradniki in delavci, ki kupijo mesečne ali tedenske vazne karte.

Na letališču pa so zabeležili prihod in odhod 614 potniških letal in prihod in odhod 2816 potnikov.

V občinskem kopališču v Ul. Cadorna so imeli 20.136 gostov. Mestna uprava za razobešanje propagandnih letakov je lani imela polno dela. Na razna mesta so nalepili 40.300 plakatov, ki so bili večinoma trgovskega in uradnega značaja. Mestni stražniki pa so lani prisodili 3635 kazni. Na anagrafskem uradu in na zdravniškem uradu so izdali 72.547 raznovrstnih potrdil.

Zeleni križ je imel precej dela. S svojimi rešilnimi avtomobili je prepeljal 7.892 bolnikov in ranjencev in prevozil 79.937 km. Prostovoljni bolničarji te človekoljubne organizacije so obvezali 2896 ran.

Goriški gasilci so morali l. 1957 posredovati 439-krat. V večini primerov je šlo za požare, nekajkrat pa so morali reševati ponesrečence iz Soče; zanimivo je bilo reševanje konja, ki je padel v neki vodnjak blizu Gradiške.

Kot vidimo, so razne ustanove napravile precej dela v preteklem letu. Danes smo prikazali delo z različnih področjih. V eni izmed prihodnjih številk bomo prikazali še podatke o lanskem življenju z drugih področjih našega mesta.

—«»—

Sindikalne vesti

Ker naj bi po zatrjevanjih ravnatelja tovarne nogavic v Gradiški bilo v skladišču še okoli 15.000 parov nogavic, ki jih ne morejo prodati, je Mucchiut sporočil delavcem, da namerava skrčiti proizvodnjo. Predvsem bi ukinil obratovanje štirih statev, suspendiral 10 delavcev ter nedoločeno število delavk.

* * *

Včeraj so se na sedežu Zveze industrijcev sestali predstavniki sindikalnih organizacij in ravnateljstva podjetja Montiglio iz Mariana in razpravljali o zahtevi Montiglia, da zniža število zaposlenih delavcev. Kakor je znano, namerava podjetje odpustiti 20 delavcev, ker je modernziralo proizvodnjo. Ravnateljstvo je zavrnilo zahtevo sindikalnih organizacij, naj se izplača odpuščenim delavcem nagrado, ki ni predvidena s pogodbo. Predstavniki obeh strani se bodo ponovno sestali 25. marca.

Sklepi občinske gradbene komisije

Pod predsedstvom občinskega odbornika za javna dela dr. Terenzia se je prejšnji teden sestala občinska gradbena komisija, ki je odobrila sledeče načrte:

Reja Vally, poročena Selovin — razširitev in dvig poslopja št. 10 v Ul. Montecucco;

Alderico Zani — gradnja devetstanovanjske hiše v Ulici Trieste;

Renata Brumat — gradnja stanovanjske hiše v kraju «Campagna Bassa»;

Bratje Macuzzi — gradnja transformatorske kabine v Ul. Blaserna 30;

Ferruccio Ambrosio — gradnja poslopja, v katerem bodo namestili kamnoseštvo (Ulica Trieste);

Guido Ziani — gradnja stanovanjske hiše v Ul. Fatebenefratelli;

Družba Canciani — razširitev poslopja in namestitev kadi za hranjenje vinskih tropin v Ul. Corsica 5;

Giulio Gratton — namestitev razsvetljene ure v Ul. Garibaldi 9:

Z nekaterimi spremembami je komisija odobrila sledeče načrte: INCIS — gradnja stanovanjske hiše za uslužbence obrambnega in notranjega ministrstva v Ul. Ascoli;

Giuseppe Bertini — gradnja stanovanjske hiše, garaže in ograje v Ul. Garzarolli.

—«»—

Tambroni v Gorici

V nedeljo bo imela Krščanska demokracija v Gorici svoje drugo volilno zborovanje. V neki goriški dvorani bo minister za notranje zadeve Tambroni govoril o delovanju vlade v preteklih petih letih.

—«»—

Kino v Tržiču

EXCELSIOR, 16.00: «Ženska usode», G. Peck, L. Bacall. Cinemascope, technicolor.
AZZURRO, 17.30: «Slamnati mož», P. Germi, L. Della Noce.
PRINCIPE, 17.30: «Lazzarella» A. Panuro, G. Girotti, Tina Pica, D. Modugno.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO, 17.00: «Ženska usode», cinemascope v barvah, Gregory Peck in Lauren Bacall.
VERDI, 17.15: «Pal Joey», cinemascope v barvah, Frank Sinatra, Rita Hayworth in Kim Novak.
VITTORIA, 17.15: «Velika ljubezen Elizabete Barrett», cinemascope v barvah, Jennifer Jones in John Jellegood.
CENTRALE, 17.00: «Nočeva na delo», Stan Laurel in Oliver Hardy.
MODERNO, 17.00: «Vroča kri»

Seja pokrajinskega odbora

Povečali bodo število krav na posestvu umobolnice

V torek se je sestal pokrajinski odbor, ki je začetni del seje posvetil vprašanju osebja pokrajine. Imenovali so zmagovalca natečaja, ki ga je za svoje uslužbence razpisala pokrajinska uprava, po katerem bo imel pokrajinski tehnični urad novega geometra.

Odborniki so pregledali odločitev zdravstvenega inštituta iz Ansola, kjer so s 1. januarjem letos povišali dnevno oskrbo za defektne otroke od 500 na 620 lir. Odobrili so znesek 800.000 lir za dela v tehnično-komercialnem inštitutu v Ul. Diaz ter sklenili popraviti poslopje prefekture.

Na prihodnji seji pokrajinskega sveta bodo razpravljali o gradnji obrambnega nasipa ob pokrajinski cesti Belvedere - Gradež, za katerega nameravajo potrošiti 4.5 milijone lir.

Pogovorili so se tudi o kmetijskem posestvu psihiatrične bolnice, vlasti o proizvodnji mleka in mesa. Sklenili so nakupiti še nekaj glav živine.

Zaključni del seje so posvetili razpravi, ministrske namere, da se klasificirata pristanišči v Tržiču in Gradežu. Pokrajina namerava zavreči akcijo vlade, ker bi predstavljala materialno breme za pokrajino in prizadeti občini.

—«»—

S seje obč. sveta v Gorici

Avtobusno podjetje ATA, ki vzdržuje mestni promet v Gorici, je pristalo na razgovor s predstavniki sindikalnih organizacij na uradu za delo, da se pomenijo o sporu, ki je nastal zaradi zahtev uslužbencev tega podjetja. To je na sinočnji seji občinskega sveta sporočil župan dr. Bernardis. Ostali del seje je bil posvečen diskusiji o vprašanju odnosov uslužbencev z občinsko upravo.

—«»—

Gradnja namakalnih naprav za 2 milijardi lir

Pred nekaj dnevi so pri mostu IX. avgusta pričeli pregledovati teren, na katerem bodo gradili nasip, ki bo zadrževal vodo Soče in jo spravljal v namakalni kanal melioracijskega konzorcija za namakanje krminsko-gradiškega polja, ki je vedno zelo podvrženo pritisku suše. Istočasno bodo zgradili tudi električno centralo. Stroške, ki bodo znašali okoli dve milijardi lir, bodo plačali ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, konzorcij, goriška hidroelektrična družba in krožni skład. Dela so bila zaupana podjetju Rizzani. V aprilu nameravajo napraviti dražbo, na kateri bodo oddali dela za nadaljnjih 87 milijonov lir; podaljšali bodo glavni namakalni kanal.

Volitve se bližajo, pa je treba nekaj napraviti!

—«»—

Smrtna nesreča pri podvozu v Podgori

Na Jožefovo sta se prijatelja 32-letni Marcello Culot iz Ul. Carso 66 in Albino Klavčič tekstilni delavec iz Ul. Brigata Treviso 59 peljala z motociklom proti domu. Ko pa sta se pripeljala do podvoza Baruzzi v Podgori, je Klavčič, ki je sedel za krmilom, nenadoma izgubil oblast nad vozilom. S precejšnjo silo sta se zaletela v zid. Nekatere osebe, ki so videle nesrečo, so poklicale rešilni avtomobil Zelenega križa, ki je ponesrečenca odpeljal v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so oba pridržali na zdravljenju. Medtem ko Klavčičeve poškodbe niso bile resnega značaja, si je Culot pretresel možgane. Zaradi teh poškodb je ponoči izdihnil. Zapustil je ženo in tri otroke.

—«»—

Zaradi noža 2.000 lir globe

Včeraj so na goriški preturi sodili tudi dvajsetletnemu Norbertu Cibinu iz Cortine, ki ga je policijska oblast prijavila zaradi posesti ostrega orožja in zaradi kraje. Cibin se je namreč 18. decembra preteklega leta javil na goriski kvesturi, kjer je izjavil, da nima ne dokumentov ne denarja. Prosil je policijsko oblast, da ga brezplačno spravi nazaj domov v Cortino. Agenti javne varnosti so seveda mladeniča preiskali in našli v žepih obleke dva ostra noža. Cibin je tedaj izjavil, da je noža ukradel v spalnem vozu nekega Giorgia Del Boja, lastnika potujočega zabavišča. Del Bo se je mudil v Gorici za časa Andrejevega sejma in Cibin je delal pri njem. Ker je Del Bo izjavil, da ni iz njegovega potujočega stanovanja nič zmanjkalo, je sodnik Cibina oprostil zaradi kraje, obsodil ga je pa na 2000 lir globe zaradi posesti nevarnega orožja.

—«»—

V bolnišnico Brigata Pavia so včeraj ob 19.25 pripeljali 33-letno Terezo Di Bon iz Ul. Ospedale 9, ki se je pri padcu ranila v čelo. Po prvi zdravniški pomoči je odšla domov.

Proslava invalidskega dne

Izredno povečanje števila nesreč na delu

Nagrajeni invalidi prejeli po 10.000 in 5.000 lir

Na sedežu INAIL v Ul. Roma so v nedeljo dopoldne ob prisotnosti predstavnikov oblasti ter zavarovalnih ustanov proslavili VIII. invalidski dan. Ob tej priliki so razni govorniki, med katerimi tudi direktor pokrajinskega odbora INAIL dr. Bozzi govorili o pomenu tega dne in o prizadevanju organizacije, da bi se zmanjšalo število nesreč na delu. Kljub temu pa se je ta pojav številčno zelo povečal. Od leta 1948 do leta 1956 se je število nesreč skoraj podvojilo. Leta 1956 so zabeležili kar 1.180.004 nesreč na delu, od katerih kar 4864 smrtnih. Dr. Bozzi je rekel, da se števila nesreč ne more zmanjšati z zakonskimi ukrepi, ampak z ustvarjanjem smisla za «zavestno nevarnost» na delu, kar predstavlja najboljše zaščitno sredstvo pred nesrečami na delu.

Pokrajinska organizacija INAIL je poleg normalnega dela v prid invalidov nudila lani pomoč v znesku 5 milijonov lir stoodstotnim invalidom.

Sledilo je nagrajevanje invalidov, ki so prejeli po 10 tisoč ali 5.000 lir.

—«»—

Avtocisterna v obcestnem jarku

Ob 8.30 so goriski gasilci potegnili iz cestnega jarka avtocisterno podjetja Cosari iz Vidma. Do nesreče je prišlo, ker se je zlomila zadnja os. Tovornik je nekoliko poškodovan, človeških žrtev pa ni bilo.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj so na goriškem letališču zabeležili najnižjo temperaturo —3 ob 7. uri, najvišjo 9 ob 16. uri.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Soranzo, Korso Verdi 17, tel. 2879.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Pred nedeljsko tekmo Avstrija-Italija

Avstrijci so optimisti: «Premagali bomo Italijo!»

Zvezni selektor Argauer je že sestavil reprezentanco; dva centerfora in tri leve zveze v napadu

DUNAJ, 20. — Proti Italiji bo Avstrija v nedeljo nastopila z naslednjo reprezentanco:

Schmied; Kolman, Swoboda; Hanappi, Stotz, Koller; Kozliček II., Hof, Buzek, Koerner II., Hammerl.

Rezerve: Szanwald, Halla, Barschandt, Senekowitsch.

Zvezni selektor Argauer, ki je rovinarjem sporočil sestav reprezentance, je izjavil, da so vsi imenovani igralci trenutno v dobri formi. Za mesto levega branilca je dal prednost Swobodi pred Hasenkopfom zaradi večje izkušenosti prvega. Ker je verjetno, da bodo Italijani izvajali med igro «posebno taktiko», bo lahko Swoboda uspešneje izpolnil svojo nalogo zaradi večje preciznosti svojih odbojnih udarcev. V napadu se je v zadnjem času vedno bolj uveljavljal Hof, medtem ko Senekowitsch ni v najboljši formi in fizični kondiciji. Razen tega velja danes Hof za najboljšega strelca v Avstriji. Prevladuje pa tudi mnenje, da je za Hofovo vključitev v reprezentanco bila odločilna nujnost, da se preiskusi nova moč ki naj bi pomladila avstrijsko reprezentanco za svetovno prvenstvo, ker je trio Senekowitsch - Buzek - Koerner II. postal že preveč okorel. Za mesto levega krila je imel Argauer na razpolago Hammerla in Ninausa, toda odločil se je za Hammerla zaradi njegove večje zrelosti in popolnosti.

Vsekakor pa je sestav avstrijskega napada kaj nenavaden, saj ga sestavljajo dva centerfora (Hof in Buzek) ter tri naturalne leve zveze (Koerner II., Kozliček II. in Hammerl) od katerih je samo Koerner II. na svojem običajnem mestu.

Argauer je dejal, da ima njegova reprezentanca realne možnosti na zmago proti Italiji, čeprav priznava, da so Italijani zelo močni. Toda po njegovem mnenju je glavna hiba Italijanov v dejstvu, da kljub temu, da so individualno igralci visoke kvalitete, ie redko razvijajo dobro kolektivno igro. Ravno v tem pa imajo prednost Avstrijci, ki lahko z organičnim kolektivnim naporom dosezejo popolni uspeh. «Na vsak način — je zaključil Argauer — bo tekma za nas zelo težka».

Dunaj je medtem že v atmosferi velikega mednarodnega srečanja. V mesto so začele prihajati prve skupine Italijanov, ki pohajajo po ulicah in vnašajo za njih značilni živahni ton. Časopisi posvečajo dogodku vedno več prostora in tekmujejo med seboj z intervjuji najbolj znanih nogometašev.

Kapetan avstrijske reprezentance Hanappi, ki je že 65-krat nastopil v reprezentanci, je prepričan v zmago Avstrije: «Italijani — je dejal — so nasprotniki katerim se znamo prilagoditi. Verjetno je, da bodo uprizorili slikovit tehnični spektakel, toda njihova vrednost je nedvomno nazadovala, čeprav to še ne pomeni, da niso dobri nogometaši. Mislim, da so preveč podvrženi raznim posebnim dolžnostim in da zaradi tega ne morejo razvijati igre.»

«Weltpresse» objavlja intervju z Ocwirkom, ki je prišel včeraj na Dunaj na kraljevi dopust z ženo. Bivši kapetan avstrijske reprezentance in sedanji steber Sampdorie je dejal, da se mu zdi sedanja italijanska reprezentanca močnejša od one, ki je l. 1956 premagala Avstrijo v Genovi. «Kar se tiče rezultata — je dostavil — bo mnogo odvisno od terena in temperature. Na težkem terenu Italijani ne morejo v celoti uveljaviti svoje hitrosti in tudi hudega mraza niso vajeni.» Ocwirk je še posebej opozoril na Corradija, Montuorija, na odlično formo Bonipertija, na Grattonovo stalnost in talent Stacchinija.

—«»—

Petris bo igral!

VIDEM, 20. — Zdravstveno stanje Grattona se je proti noči znatno poslabšalo. Ob 23,15 je imel bolnik 38,2 vročine. Na Dunaju bo namesto Grattona igral Petris kot desna zveza.

Včerajšnji dan italijanskih reprezentantov v Vidmu

Dr. Foni se bo odločil šele v soboto na Dunaju

Gratton in Boniperti se nista udeležila kondicijskega treninga - Petris samo - rezerva?

VIDEM, 20. — Italijanski reprezentanti so današnji dan preživeli v mirnem pričakovanju nedeljske tekme. Dopoldne so najprej poslušali tehnično lekcijo dr. Fonija, nato pa so se ob 11. uri podali na stadion Moretti, kjer so imeli kratek toda intenziven atletsko-telovadni trening. Foni je posebej treniral vratarja Buffattija. Montuori in Firmani pa ste s streli trenirala Mattrela. Nato so se igralci razdelili v dve skupini po sedem mož in odigrali kratko tekmo v prečni smeri igrišča, pri čemer so posvečali pozornost predvsem predložkom in zaletom. Na koncu so igrali nekе vrste odbojko, pri čemer so morali žogo odbijati preko mreže z glavo.

Treninga so se udeležili vsi igralci razen Grattona, ki je zaradi prehlada (ki pa ga po zagotovilih zdravnika dr. Feranda ne bo oviral pri igri v nedeljo) ostal izven igrišča in pa Boniperti, ki po mnenju dr. Fonija zaradi dobre forme ne potrebuje treninga. Vsi ostali reprezentanti so v dobri fizični kondiciji.

Po malici so se reprezentanti ponovno podali na stadion kjer so prisostvovali tekmi med rezervami Udinese in Cremone, nato pa so odšli v kino.

Iz Vidma bodo odpotovali jutri ob 10,25 z brzovlakom, prihod na Dunaj pa je predviden za 20,30 istega dne.

V soboto bodo imeli na stadionu v Praterju zadnji kondicijski trening, po katerem bo dr. Foni sestavil dokončno reprezentanco. Kljub temu pa je že sedaj skoraj gotovo, da se bo dr. Foni odločil za formacijo, ki je na treningu z Mestrino nastopila v prvem polčasu, kar pomeni, da bo Petris ostal med rezervami, čeprav je bila večina opazovalcev — novinarjev, sodeč po pisanju italijanskega tiska, bolj naklonjena vključitvi Petrisa kot pa Stacchinija na levo krilo.

ATLETIKA

Lorger in Vipotnik zmagovalca v Berlinu

BERLIN, 20. — Jugoslovanska atleta Lorger in Vipotnik sta v nedeljo nastopila na mednarodnem atletskem tekmovanju v zaprtih prostorih. Lorger je zmagal v troboju s prvim mestom na 55 m in na 55 m čez ovire. Vipotnik je zmagal v teku na 800 m s časom 1'54"2.

—«»—

Nov ženski svetovni rekord na 100 yardov

SYDNEY, 20. — Na atletskem prvenstvu Avstralije v Sydneyu je 23-letna Marlene Mathews (srebrna kolajna v Melbournu) postavila nov svetovni rekord za ženske v teku na 100 yardov s časom 10"3. Prejšnji rekord je imela Avstralka Marjorje Jackson od 8. marca 1952 s časom 10"4. S tem uspehom si je Mathews zagotovila mesto v reprezentanci Avstralije, ki bo julija nastopila v Cardiffu na prvenstvu britanskega imperija.

SMUČANJE

Igaya zmagal v slalomu na Etni

CATANIA, 20. — Japonec Igaya je zmagal v slalomu v okviru dvodnevnega smučarskega tekmovanja na Etni, ki se je začelo danes. Glavna borba se je vodila med Japoncem in Avstrijcem Spissom, toda Avstrijec je zgrešil prva vratca in je bil diskvalificiran. Proga je bila dolga 700 m in je imela 54 obveznih vratc.

Vrstni red: 1. Igaya (Jap.) 1'26"7, 2. G. Burrini (It.) 1' 32"4, 3. Mottet (Fr.) 1'33'6, 4. B. Burrini (It.), 5. Schlunegger (Šv.).

Duvilard in Snite zmagovalca v Zakopanih

VARŠAVA, 20. — Rezultati tekmovanja v veleslalomu v Zakopanih na Poljskem:

Moški: 1. Duvilard (Fr.) 1'51"3, 2. Dimitrov (Bolg.) 1' 59"8, 3. Vuarnet (Fr.) 2'00"8, 4. Riel (Nem.) 2'00"9, 5. Corcoran (ZDA) 2'01"5, 9. Alberti (It.) 2'05"5.

Ženske: 1. Snite (ZDA) 1' 38"1, 2. Pitou (ZDA) 1'38"2, 3. Telinge (Fr.) 1'38"5, 4. Springer-Miller (ZDA) 1'40'2 5. Kowalska (Polj.) 1'40"3, 8. J. Schir (It.) 1'43"7.

Napredovanja in nazadovanja med A in B ligo

Letos samo en direkten in en posreden prehod?

Nobeno nazadovanje iz B v C ligo in dva prehoda iz C v B ligo?

MILAN, 20. — Jutri popoldne bo na sedežu nogometne zveze izredno zasedanje predstavnikov nogometnih klubov A, B in C lige, ki bodo dokončno odločili o vprašanju napredovanj in nazadovanj med obstoječimi ligami. Zjutraj bodo imeli delegati orientacijski sestanek, popoldne pa glavno in odločilno zasedanje.

Prevladuje mnenje, da bo mehanizem napredovanj in nazadovanj rešen na naslednji kompromisni način: Iz A lige bo nazadovala v B ligo samo ena enajstorica, druga enajstorica iz B lige pa bo morala odigrati izločilno tekmo s predzadnjo enajstorico iz A lige. Iz B lige ne bo nazadovala v C ligo nobena enajstorica, iz C lige pa bosta napredovali v B ligo dve prvoplasirani. C liga sama bo razdeljena v dve skupini po 20 enajstoric in tudi B liga bo sestavljena iz 20 enajstoric.

—«»—

Milan - F C Bayern 4:0

MONACO, 20. — V nočni nogometni tekmi je Milan premagal FC Bayern, zmagovalca nemškega pokala s 4:0 (1:0).

* * *

MILAN, 20. — Povratno nogometno tekmo med Milanom in Borussio iz Dortmunda, veljavno za pokal evropskih prvakov, ki bo 26. t. m. zvečer v Milanu, bo sodil Anglež Ellis. Stranska sodnika bosta tudi Angleža Powell in Catlin.

Milan - Crvena zvezda v Milanu in v Beogradu

BEOGRAD, 20. — Med nogometnim klubom italijanske prve lige Milanom in med Crveno zvezdo iz Beograda so že dalj časa v teku pogajanja za medsebojno gostovanje. Milan je najprej predlagal Crveni zvezdi, da bi gostoval v Beogradu 19. marca. Na predlog je Crvena zvezda odgovorila, da je pripravljena sprejeti Milan v goste pod pogojem, da pride še letos do povratnega srečanja v Milanu. Milan je ta pogoj sprejel, isto časno pa je sporočil, da ne more gostovati v Beogradu v marcu, kot je prvotno predlagal, ter je ponovno predlagal Crveni zvezdi, naj bi najprej ona gostovala v Milanu v maju oz. v juniju, medtem ko bi on prišel v Beograd kasneje.

Na ta poslednji predlog je Crvena zvezda odgovorila, da je pripravljena gostovati v Milanu zadnji teden v juniju. Milan pa naj bi prišel v Beograd v jeseni. V beograjskih sportnih krogih pričakujejo, da se bosta kluba končno le sporazumela in da bo prišlo do zaželenega medsebojnega gostovanja.

—«»—

Juventus - Servette 3:0

ŽENEVA, 20. — V večerni nogometni tekmi je Juventus premagal Servette iz Ženeve s 3:0 (1:0).

* * *

HAAG, 20. — Holandska vojaška nogometna reprezentanca je premagala luksemburško z 9:1 (5:1).

* * *

BRUSELJ, 20. — Fiorentina se bo udeležila mednarodnega nogometnega turnirja, ki ga organizira klub «Leopold» 14. in 15. maja. Poleg Fiorentine bodo na turnirju sodelovali še Wolverhampton Wanderers (Anglija) ter Anderlecht in Beerschot (Bel.).

NOGOMET V JUGOSLAVIJI

MARIBOR, 20. — V zaostali prvenstveni tekmi I. conske lige je mariborski Branik včeraj premagal Tresnjevko z 1:0 in si s tem povečal izglede za vstop v II. zvezno ligo.

AVTOMOBILIZEM

Moss zrušil rekord dirkališča v Sebringu

SEBRING, 20. — Anglež Stirling Moss je z avtomobilom Aston Martin na včerajšnjih poskusnih vožnjah za 12-urno dirko v Sebringu, potolkel dosedanji rekord dirkališča. Krog v dolžini 8300 m je prevozil v 3'23"6, uradni rekord pa je lani postavil Francoz Behra z Maserati s časom 3'24"5. Piloti bile Ferrari na poskusnih vožnjah niso forsirali. Dirka bo v soboto in se bo začela ob 16. uri po italijanskem času.

KOSARKA

Olimpija iz Ljubljane premagala ekipo Ignis

VARESE, 20. — Jugoslovanski košarkarski prvak ASK Olimpija iz Ljubljane je včeraj zvečer premagal ekipo Ignis, ki je nastopila brez Nestrija in Forestierija, z rezultatom 73:64 (55:26). Jugoslovanski košarkarji so prislovanski košarkarji so prikazali zelo dobro igro in zanjo priznanje številnih gledalcev.

* * *

AMSTERDAM, 20. — V povratnem srečanju za pokal evropskih prvakov je Simmenthal iz Milana premagal «The Wolves» iz Amsterdama z 90:42 (38.18).

BOKS

Visintin - Garbelli za državni naslov

RIM, 20. — Italijanska boksarska zveza je sporočila, da je bil sprejet izziv Bruna Visintina za naslov državnega prvaka srednjelahke kat. proti dosedanjemu prvaku Giancarlu Garbelliju. Dvoboj bo do 20. junija t. l., pogodbi zanj pa morata biti podpisani do 20. maja.

* * *

PERTH, 20. — V Perth so prispeli italijanski boksarji Campari, Petilli in Cavalieri, ki bodo nastopili na boksarskih prireditvah v Sydneyu in v Melbournu.

SVETOVNO NOGOMETNO PRVENSTVO

ANGELILLO, GRILLO IN CUCCHIARONI bodo okrepili reprezentanco Argentine?

Prihod bivšega predsednika «Boca Junior» v Italijo na pogajanja z Interjem in Milanom

BUENOS AIRES, 20. — Največji problem argentinskih nogometnih voditeljev in strokovnjakov pred letošnjim svetovnim nogometnim prvenstvom je problem, sestave napadalne vrste argentinske reprezentance, ki je po odhodu Luga in Garabala v Španijo ter Angelilla, Grila in Cucchiaronija v Italijo ostala brez svojih najboljših napadalcev.

Problem skušajo sedaj Argentinci rešiti z odkupom ten igralcev, kar jim je delno že uspelo z Lugo in Garabalom. Bivši predsednik enega največjih argentinskih nogometnih klubov «Boca Juniors» iz Buenos Airesa Alberto Armando, ki je uspešno zaključil pogajanja za odkup Luga in Barabala, je danes odpotoval v Rim in nato v Milan in Turin, kjer se bo z vodstvi Interja in Milana pogajal tudi za odkup Angelilla (Inter), Grila in Cucchiaronija (Milan). Če bodo pogajanja uspela, potem bo Argentina namah resila svoj trenutno največji nogometni problem in postala eden najresnejših kandidatov za svetovno prvenstvo.

—«»—

Šah v Sarajevu

SARAJEVO, 20. — Prekinjena partija 18. kola med Miličem in Dimcem se je končala remi. Stanje po predzadnjem kolu je naslednje:

Gligorić, Ivkov 12, Matanović, Djurašević 11, Trifunović 10,5, Matulović, Bogdanović, Sokolov 10, Puc, Milić 9,5, Ćirić, Vukčević 9, Dimc 8,5, Vuković, Janošević 8, Lukić, Sofrevski, Ivković 6,5, Karaklajić 6, Cuderman 5,5.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

VLADIMIR BARTOL — 29.

ALAMUT

In tisti trenutek Halima zares ni prav vedela, če se ji ni bilo vse samo sanjalo. Bleda in izmučena se je dvignila in ves dan si nikomur ni upala pogledati v oči.

* * *

Od tiste noči je postala Mirjam zaupljivejša proti njej. Ob prostem času jo je poučevala v pisanju in urila v čitanju. Pri tem sta imeli obe svoje veselje. Halima je napela vse sile, da bi se ne osramotila pred svojo mojstrico, in tako je hitro napredovala. In Mirjam ni varčevala s hvalo. Za spodbudo ji je pripovedovala dogodke iz svoje mladosti, kako je bila kot otrok pri svojem očetu v Alepu, o bojih med kristjani in judi, o širnem morju in o ladjah, ki prihajajo iz daljnih dežel. Pri tem sta se druga na drugo navezali, kot da sta si mlajša in starejša sestra.

Neki večer, ko je prišla Mirjam v spalnico in se slekla, je dejala Halimi:

«Nikar se ne delaj kot da spiš. Pridi k meni.»

«Kako? K tebi? Jaz?» je spraševala Halima vsa zbegana.

«Morda nočeš? Kar pridi. Nekaj ti bom zaupala.»

Vsa drhteča je zlezla Halima k njej. Legla je prav na rob postelje iz strahu, da bi ne izdala svoje razburjenosti, in še iz neke nerazumljive bojazni, da bi se je ne dotaknila. Toda Mirjam jo je sama potegnila k sebi. Šele tedaj si je Halima upala stisniti se k njej.

«Pripovedovala ti bom nesrečo svojega življenja,» je začela Mirjam. «To že veš, da je bil moj oče trgovec v Alepu. Bil je zelo bogat in njegove ladje so plule daleč tja na Zahod, natovorjene z dragocenim blagom. Kot otrok sem imela vsega, kar mi je poželelo srce. Oblačili so me v razkošno svilo, kitili me z zlatom in dragulji in na moj ukaz so bile poslušne tri sužnje. Privadila sem se ukazovanju in povsem prirodno se mi je zdelo, da mi mora biti vse pokorno.»

«Kako si morala biti srečna!» je zavzdihnila Halima.

«Verjameš, da nisem bila posebno,» je odvrnila Mirjam. «Vsaj danes se mi zdi tako. Vsaka želja mi je bila takoj izpolnjena. Toda kakšna želja?! Samo tista, ki jo je bilo mogoče utešiti z denarjem. One tihe, skrivne, o katerih tako rada sanjajo dekliška srca, pa so morale ostati globoko zakopane v meni. Zgodaj sem se bila namreč naučila presojati, kako omejene so človeške moči. Ko mi še ni bilo štirinajst let, so se usule na glavo mojega očeta nesreče druga vrh druge. Začelo se je s tem, da mi je umrla mati in se je oče pogreznil v globoko žalost. Videti je bilo, kot da mu ni do ničesar več. Od prve žene je imel tri sinove, ki so začeli trgovati na svojo pest. Eden med njimi je prišel ob vse premoženje, druga dva sta se postavila zanj. Poslali so brodovje na obalo Afrike in čakali na izkupiček. Pa je prišla vest, da je uničil ladje vihar. Vsi trije so se obrnili na očeta. Spet se je zvezal z njimi in poslali so ladje v deželo Frankov. Tam pa so se jih polastili gusarji in tako smo čez noč postali berači.»

«Oh, mar bi bili rajši že prej siromašni!» je vzkliknila Halima.

Mirjam se je nasmehnila. Pritisnila je Halimo trdneje k sebi in nadaljevala:

«Vse te nesreče so nas zadele, še preden sta minili dve leti. Takrat je prišel k mojemu očetu žid Mojsij, ki je veljal v Alepu za najbogatejšega moža. Rekel mu je: ‚Glej, Simeon' — tako je bilo namreč ime mojemu očetu. ‚Ti potrebuješ denar, a jaz potrebujem ženo.' ‚Beži, beži,' se mu je posmejal moj oče. ‚Star si že in sina imaš, ki bi bil lahko moji hčeri oče. Bolj bi se ti prilegalo, da misliš na smrt.' Mojsij se ni dal odgnati — takrat je namreč že vse mesto govorilo, da sem najlepše dekle v Alepu. ‚Pri meni dobiš naposodo, kolikor hočeš,' je nadaljeval. ‚Samo Mirjam mi daj. Ne bo ji slabo pri meni.' Oče je vzel vse to snubljenje le bolj za šalo. Toda ko so izvedeli za stvar moji polbratje, so navalili nanj in mu vneto prigovarjali, naj se pogodi z Mojsijem. Oče je bil v obupnem položaju. Tudi je bil dober kristjan in ni hotel dati židu svojega otroka. Toda šibak in potrt, kakršen je bil po tolikih nesrečah, se je naposled vdal in privolil, da me vzame Mojsij v zakon. Mene ni nihče ničesar vprašal. Nekega dne so podpisali pogodbo in morala sem v židovo hišo.»

«Uboga, uboga, Mirjam,» je dejala Halima skozi solze.

«Veš, na svoj način me je imel rad moj mož. Tisočkrat ljubše bi mi bilo, če bi me sovražil ali če bi mu bila ravnodušna. Tako me je mučil s svojo ljubosumnostjo, me zaklepal v moje sobane, in ker je videl, da sem bila hladna in mi vzbuja stud, je škripal z zobmi in mi grozil, da me bo zabodel. Včasih se mi je zdelo, da je nor in strašno sem se ga bala.»

Mirjam je umolknila, kot da mora zbrati moči za tisto, kar ji je bilo zdaj povedati. Halima je zaslutila, da se je približala skrivnosti. Vsa je drhtela. Svoja lica, ki so ji gorela kot razbeljeno železo, je pritisnila ob Mirjamina nedra in zadrževala dih.

«Moj mož je imel,» je čez nekaj časa povzela Mirjam, «neko navado, ki je globoko žalila mojo sramežljivost. Zavest, da sem končno vendarle postala njegova last, ga je popolnoma obrezumila. Pripovedoval je svojim poslovnim znancem o meni, slikal jim je v živih barvah moje prednosti, mojo sramežljivost, moje telesne lastnosti in se bahal, da je postal gospodar največje lepote daleč naokoli. Očitno je želel vzbujati v njih zavist. Večkrat mi je namreč zvečer pripovedoval, kako so njegovi prijatelji zeleneli od nevoščljivosti, ko jim je opisoval moje prednosti in svoje razveseljevanje nad njimi. Lahko si misliš, Halima, kako sem ga takrat sovražila in kako se mi je studil. Ko sem morala k njemu, mi je bilo, kot da se odpravljam na morišče. On pa se je smejal in se norčeval iz zelenokljuncev, kot je imenoval svoje mlajše znance, in govoril: ‚E, za denar se vse dobi, moja draga. Siromaka, pa če je še tako lep, niti stara kura ne pogleda.' To govorjenje me je strahovito jezilo in ogorčevalo. O, ko bi bila takrat poznala le enega takega zelenokljunca, bi bila Mojsiju dokazala, da se ziblje v lažni samoprevari! Prišlo pa je, kot nisem niti najmanj pričakovala. Ena izmed mojih služabnic mi je nekoč stisnila v roko drobno pisemce. Odvila sem ga in srce mi je vzdrhtelo že ob prvih besedah. Še danes ga vem do poslednjega zloga na pamet. Čuj, povedala ti ga bom.»

Halima je trepetala od napete pozornosti.

Mirjam je nadaljevala:

«Pisano je bilo: ‚Šejk Mohamed Mirjami, cvetki Alepa, srebrnosijoči luni, ki razveseljuje noč in ožarja svet! Ljubim te, brezkončno te ljubim, odkar sem slišal od Mojsija, tvojega prekletega čuvarja, v nebo povzdigovati tvojo lepoto in tvoje čednosti. Kakor stopi neverniku vino v glavo in ga omami, tako je omamila moje srce vest o tvoji popolnosti. O, srebrnosijoči mesec! Da veš, koliko noči sem sredi puščave presanjal o